

วิสัยทัศน์

“ เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้สู่สากล ”

พันธกิจ

1. พัฒนาที่ดินสวนป่าให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเศรษฐกิจตามศักยภาพสวนป่า
2. ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบ และสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม
3. ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ และส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมไม้
4. วิจัยพัฒนาการปลูกและใช้ประโยชน์จากไม้เศรษฐกิจ
5. ปรับโครงสร้างทางการเงินทั้งระบบ พัฒนาสินทรัพย์เพื่อสนับสนุนภารกิจขององค์กร
6. พัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐาน
7. สงวน อนุรักษ์ บริบาลช้างไทย และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. พัฒนาธุรกิจบริการอย่างครบวงจร พัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์

ด้านเศรษฐกิจ

1. พัฒนาและบริหารสวนป่าไม้เศรษฐกิจให้มีผลผลิตที่พอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล
2. ดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าตาม หลักวิชาการและ ปรับปรุงกระบวนการบริหารงานตามงบประมาณที่ได้รับ ลดต้นทุนการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
3. พัฒนาศักยภาพสวนป่าให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ

ด้านสังคม

1. การส่งเสริมการสร้างงานแก่สมาชิกหมู่บ้านป่าไม้และราษฎรในบริเวณพื้นที่สวนป่า
2. การสนับสนุนนโยบายของรัฐในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยการจัดการสวนป่าให้มีคุณภาพรักษาปกป้องสิ่งแวดล้อม มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบริการและอำนวยความสะดวกให้กับชุมชน เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬา ช่วยภัยแล้ง และอื่นๆ
4. มีพื้นที่อนุรักษ์ และศูนย์รวมพันธุ์ไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ พักผ่อนหย่อนใจ และใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. บริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า และพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่
2. ส่งเสริมให้ประชาชนรอบสวนป่ารู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน
3. ลด/ละ/เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในสวนป่าป้องกันและอนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และถูกคุกคาม

สถานภาพสวนป่า

สวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานตั้งอยู่ เลขที่ 100 ม.1 ต.ปากแพรก อ.ดอนสัก จ.สุราษฎร์ธานี ได้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2517 (หัวหน้าอำนวยการ แก้วสิงห์) โดยการปลูกสร้างสวนป่าแปลงปี 2518-2525 มีเนื้อที่ตามทะเบียน 5,618 ไร่ และพื้นที่ตามมาตรา 13 ทวิ เพื่อจัดตั้งอาคารสำนักงาน เนื้อที่ 470 ไร่ ภายในป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายหาด และป่าวัดประดู่ ท้องที่ อ.ดอนสัก และ อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานีเป็นสวนป่าโครงการที่ 3 โดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ รับปลูกแทน บริษัท จ.สุราษฎร์ธานี ทำให้จำกัดตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ชนิดไม้ ได้แก่ ยางนา, ยูคาลิปตัส, กระดินยักษ์ และทัง เป็นต้น ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ที่ไม่ได้อยู่ในเขตอนุรักษ์ กรมป่าไม้จึงได้ส่งมอบพื้นที่สวนป่ากาญจนดิษฐ์จำนวนดังกล่าวให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2538 โดยมีขอบเขตพื้นที่ ดังนี้

ที่ตั้ง พิกัดสำนักงาน 99° 40' 5" E 9° 7' 37" N

ทิศเหนือ จรดหมู่ที่ 4 ตำบล ท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์

ทิศใต้ จรดหมู่ที่ 1 ตำบล ปากแพรก อ.ดอนสัก

ทิศตะวันออก จรดหมู่ที่ 5 ตำบล ท่าอุแทอำเภอกาญจนดิษฐ์

ทิศตะวันตก จรดหมู่ที่ 12 ตำบล ท่าอุแทอำเภอกาญจนดิษฐ์

สวนป่ากาญจนดิษฐ์ ได้เริ่ม รื้อปรับปรุงพัฒนาพื้นที่เพื่อ ปลูกสร้างสวนป่าไม่ยางพาราทดแทนในพื้นที่ที่มีอัตราอดตายต่ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เพื่อสร้างงานกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม โดยมุ่งหวังให้เกิดความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันสวนป่ากาญจนดิษฐ์ ได้ดำเนินการปรับปรุงการสำรวจรังวัดพื้นที่สวนป่าด้วยเครื่องหาพิกัดจากดาวเทียมพบว่า พื้นที่ในความรับผิดชอบรวมทั้งสิ้น 6,651.461 ไร่ แบ่งพื้นที่ตามการบริหารงาน ดังนี้

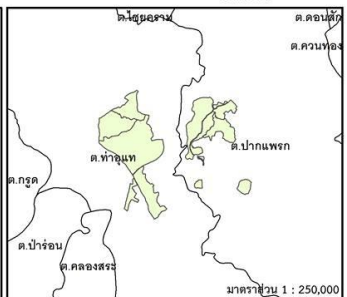
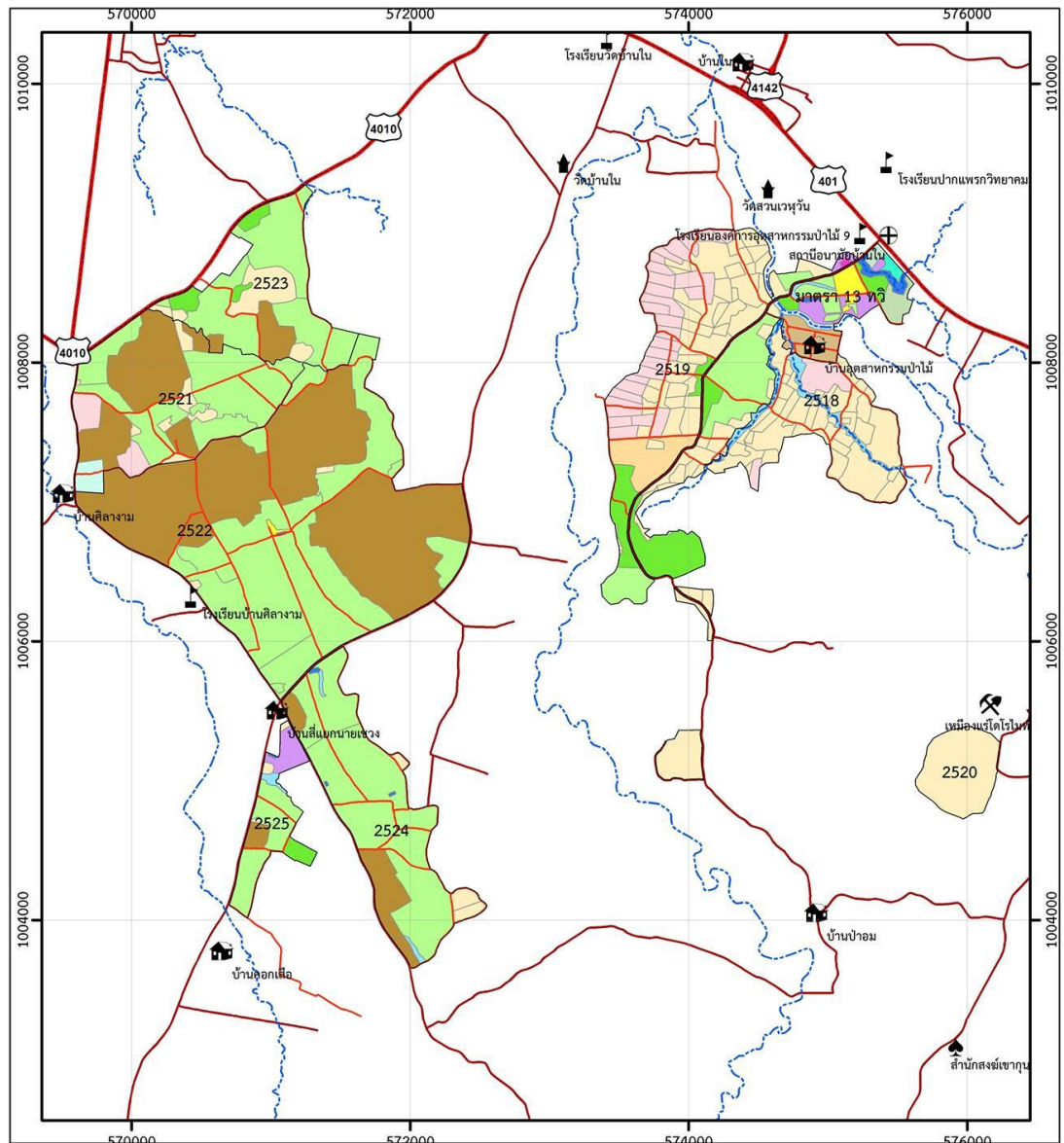
ตารางจำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่ากาญจนดิษฐ์

ลำดับที่	แปลงปี (รับมอบ)	แปลงปี (รื้อปรับปรุง)	เนื้อที่รับมอบ (ไร่)	เนื้อที่ GPS (ไร่)	พื้นที่เศรษฐกิจ (ไร่)	พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)	พื้นที่อื่นๆ (ไร่)	หมายเหตุ
1	2518		300	500.405		62.214	438.191	
2	2519		1073	992.48		187.627	804.853	
3		2533		46.192	46.192			
4		2548		110.87	110.87			
5		2551		35.572	35.572			
6	2520		850	268.143			268.143	
7	2521		720	419.718		118.448	301.27	
8		2530		57.126	57.126			
9		2531		89.39	89.39			
10		2534		193.632	193.632			
11		2551		4.506	4.506			
12		2557		45.19	45.19			
13	2522		945	1,242.269		66.624	1,179.247	
14		2532		314.393	314.393			
15		2533		355.251	355.251			
16		2534		142.803	142.803			
17		2546		95.809	95.809			
18		2551		7.988	7.988			

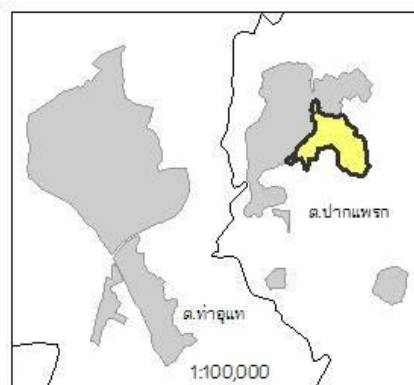
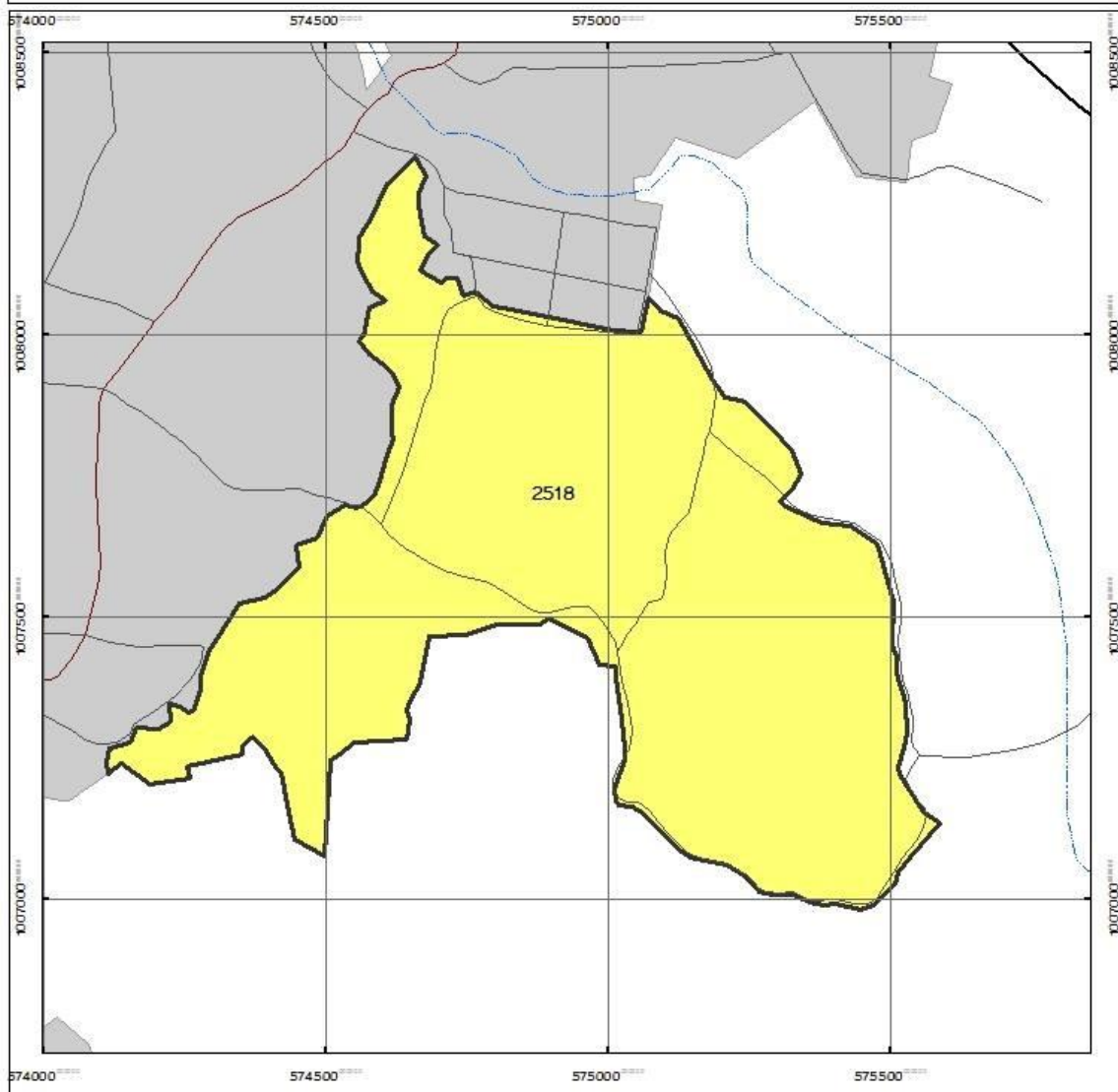
ตารางจำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่ากาญจนดิษฐ์ (ต่อ)

ลำดับที่	แปลงปี (รับมอบ)	แปลงปี (รื้อปรับปรุง)	เนื้อที่รับมอบ (ไร่)	เนื้อที่ GPS (ไร่)	พื้นที่เศรษฐกิจ (ไร่)	พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)	พื้นที่อื่นๆ (ไร่)	หมายเหตุ
19	2523		610	189.05		42.272	146.778	
20		2530		32.128	32.128			
21		2534		107.242	107.242			
22		2535		133.051	133.051			
23		2551		2.956	2.956			
24		2557		54.68	54.68			
25	2524		820	152.693		22.384	130.309	
26		2546		116.289	116.289			
27		2547		436.847	436.847			
28	2525		300	67.241		42.971	24.27	
29		2548		109.832	109.832			
30		2556		16.83	16.83			
31	มาตรา 13 ทวิ		470	267.188		215.902	51.286	
32		2551		43.697	43.697			
รวมทั้งสิ้น			6,088.00	6,651.461	2,552.27	758.44	3,344.35	

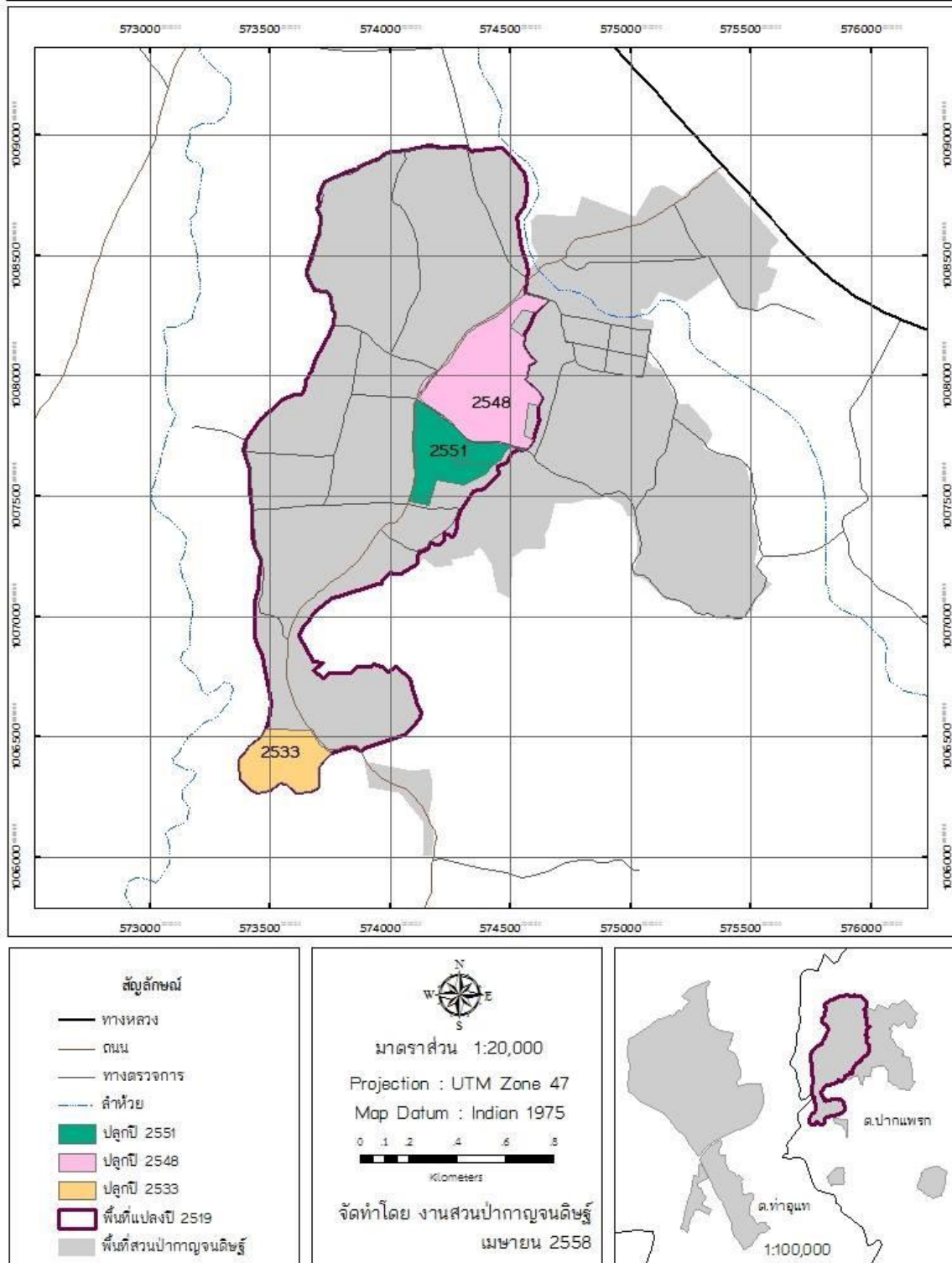
แผนที่แสดงการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน ของสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พัฒนาจัดทำโดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ตามระบบประเมินผลการดำเนินงานฯ ปี 2556

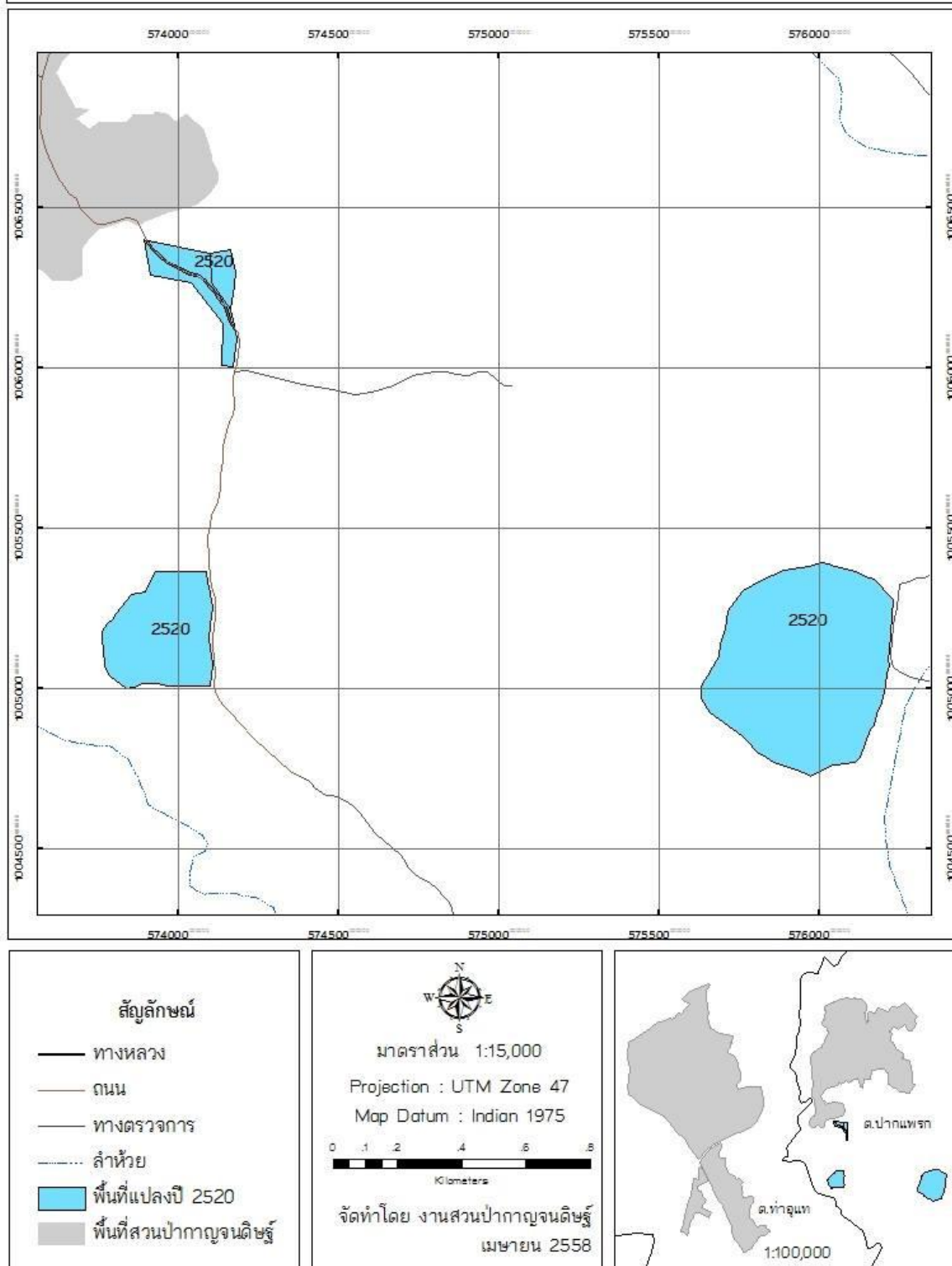
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2518 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

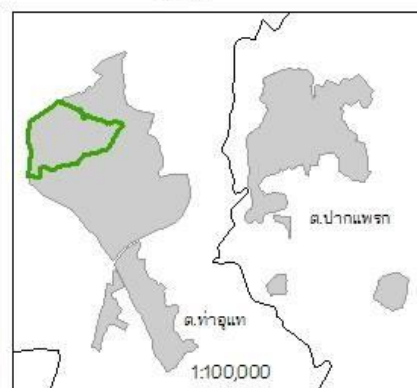
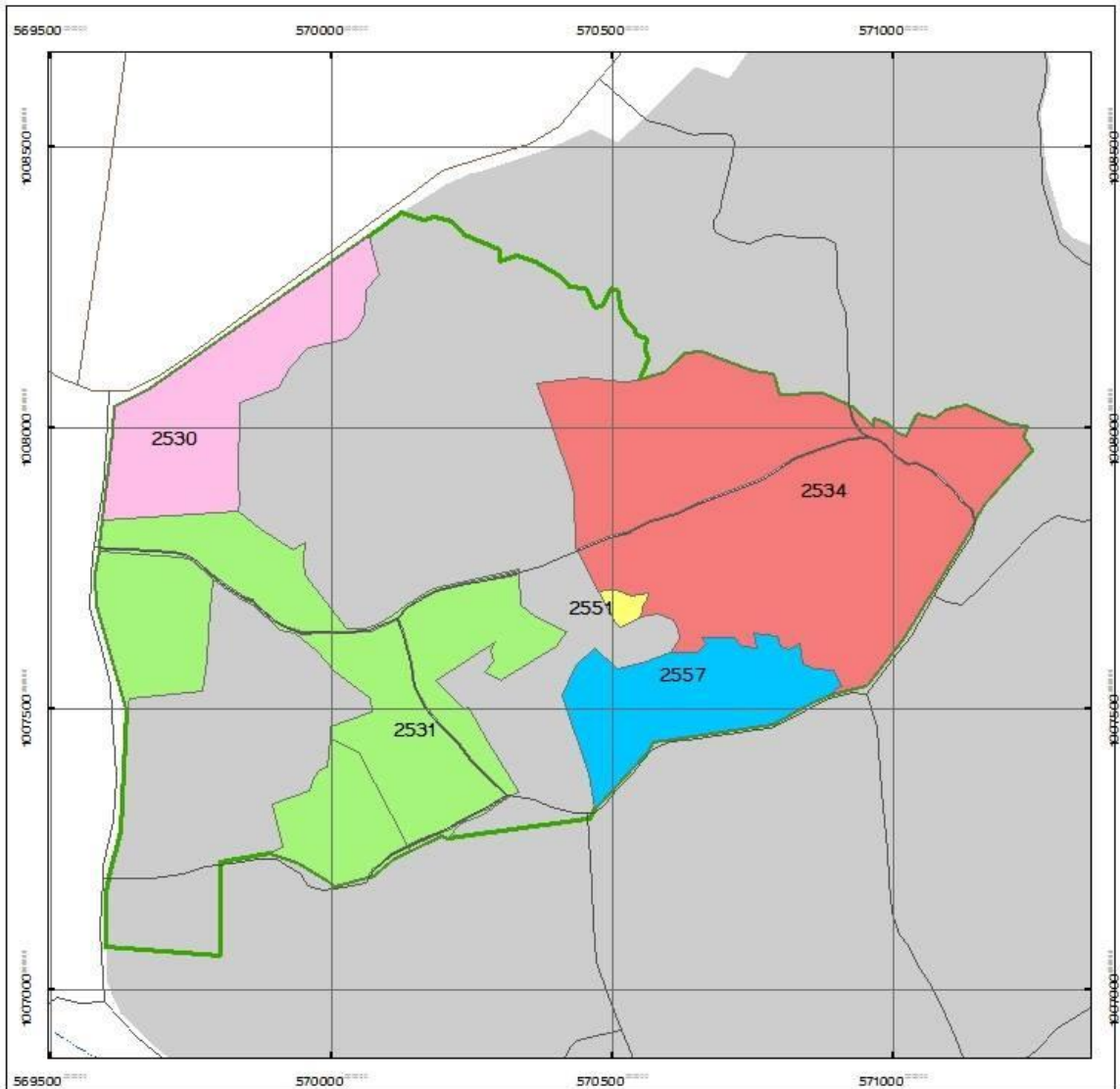
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2519 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

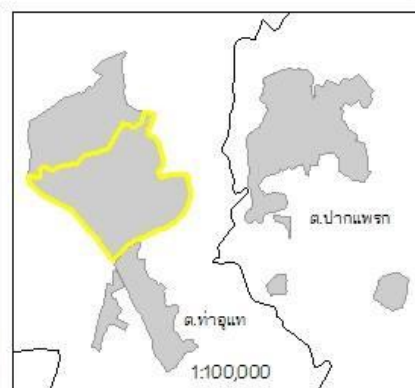
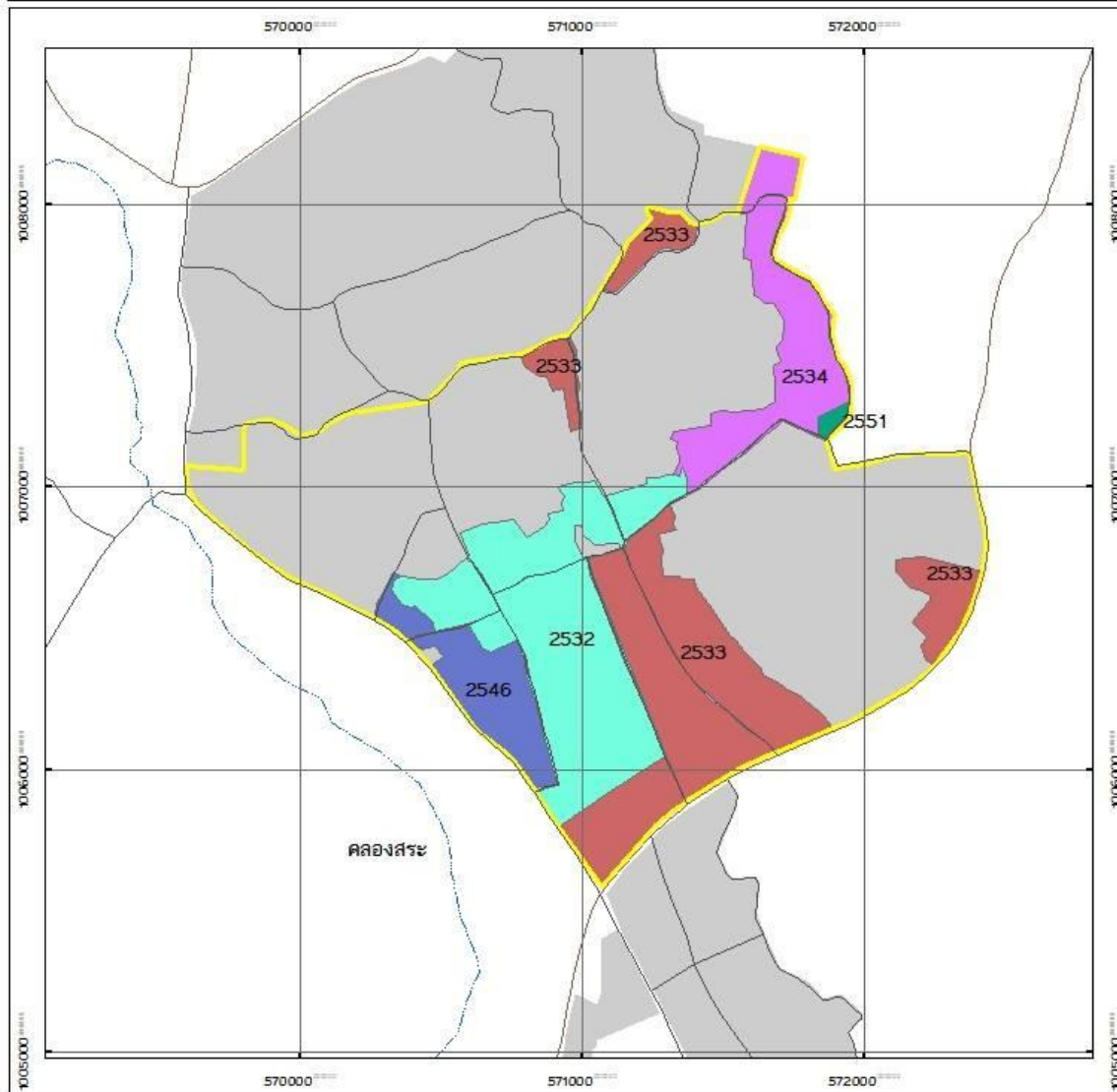
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2520 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

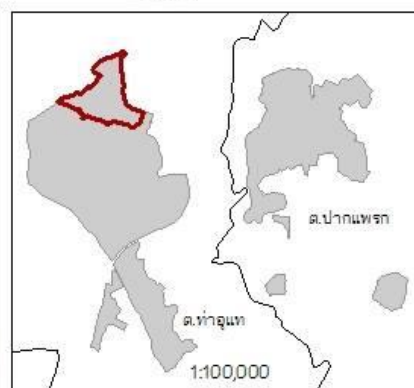
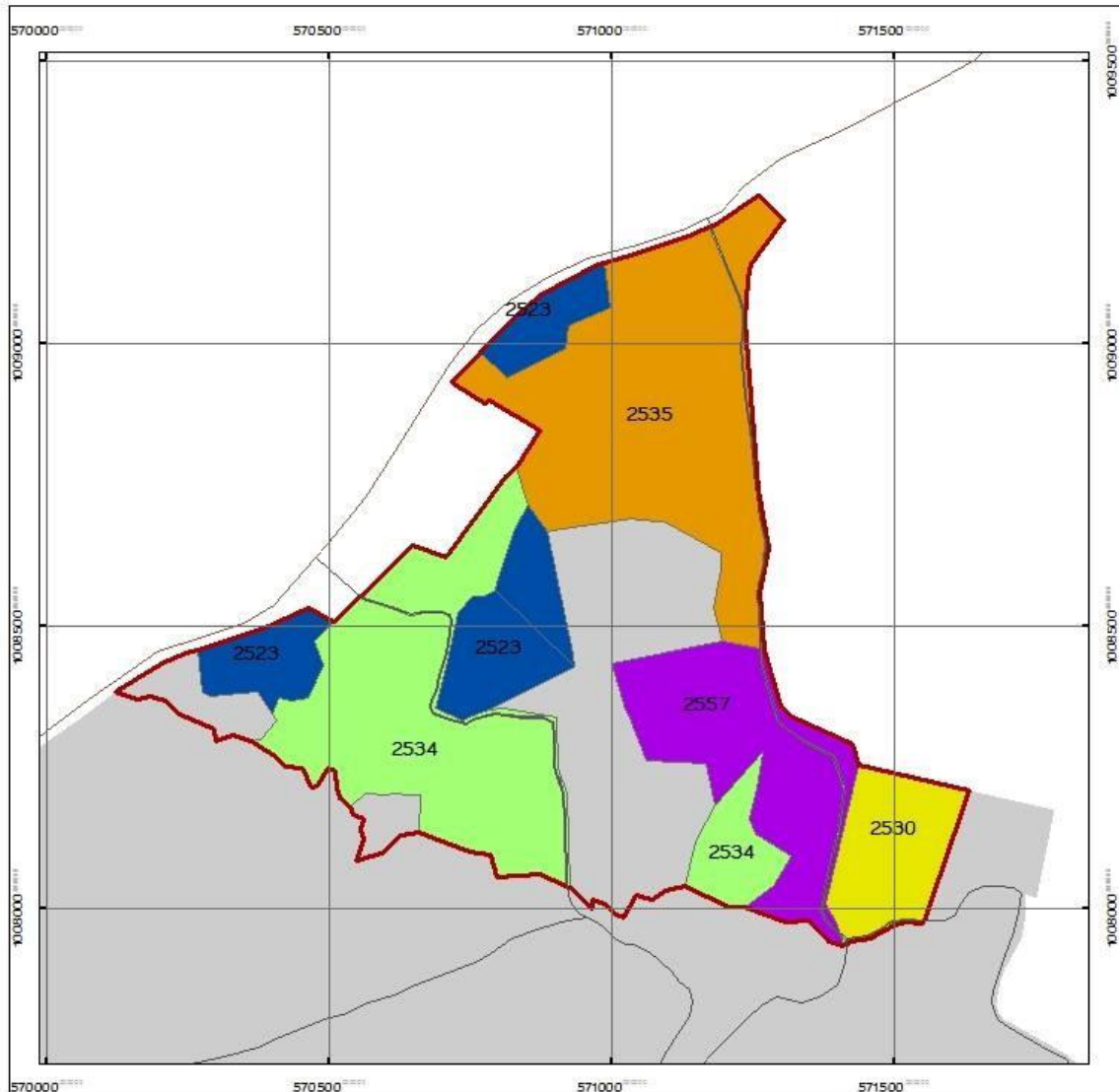
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2521 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

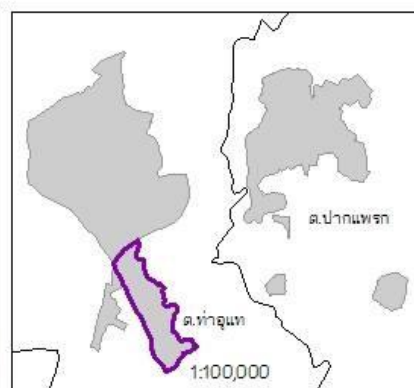
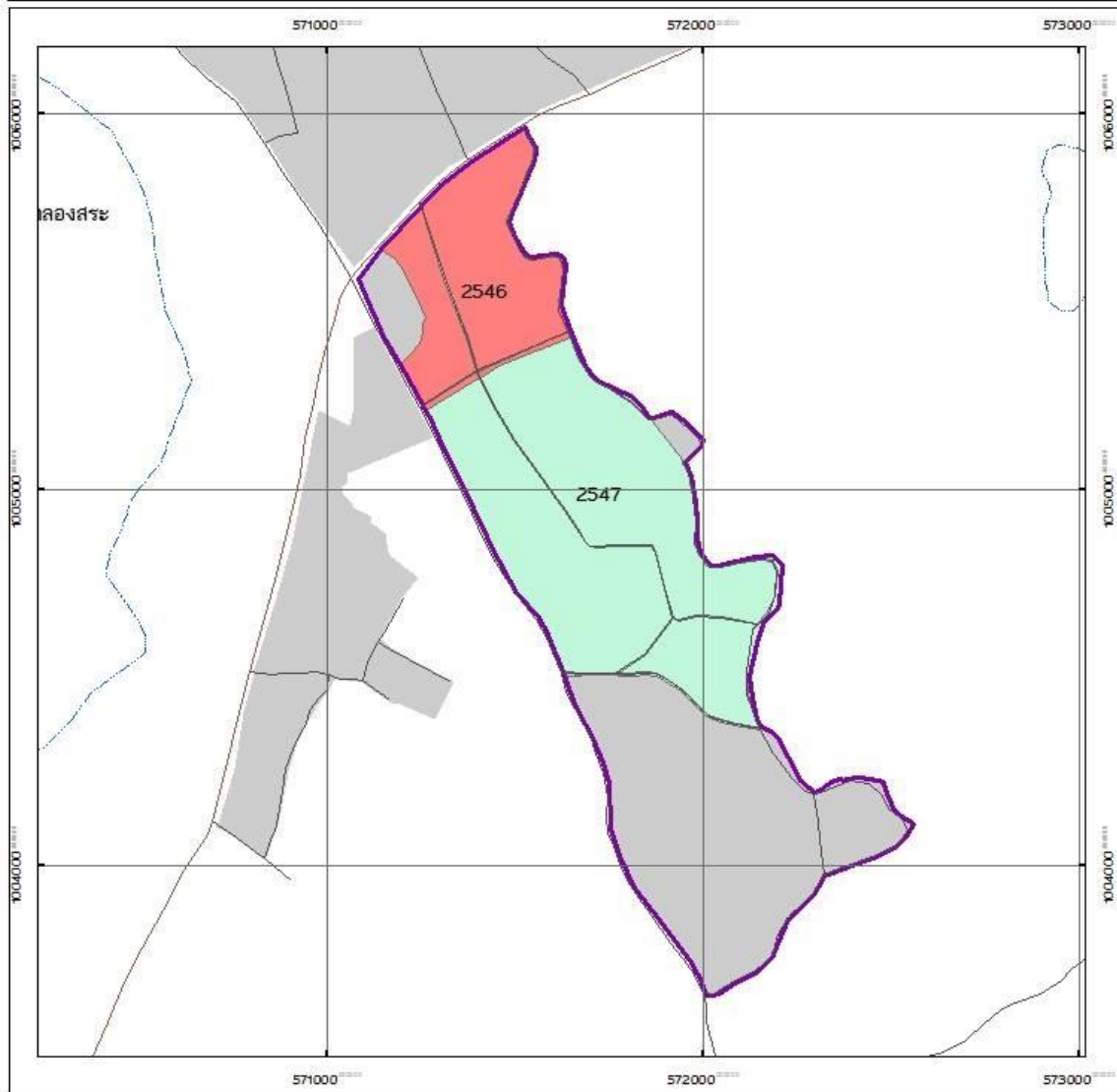
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2522 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

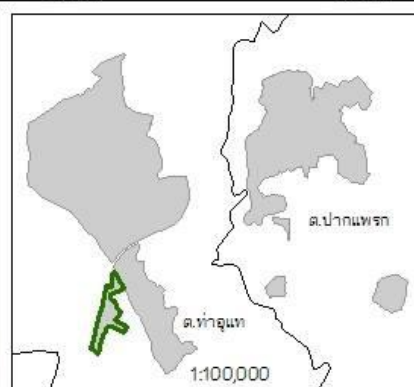
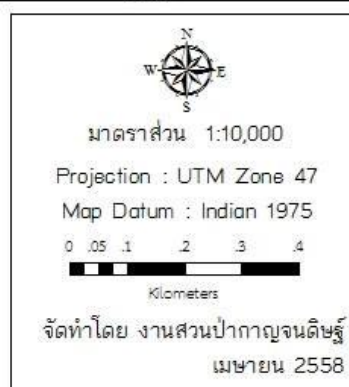
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2523 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

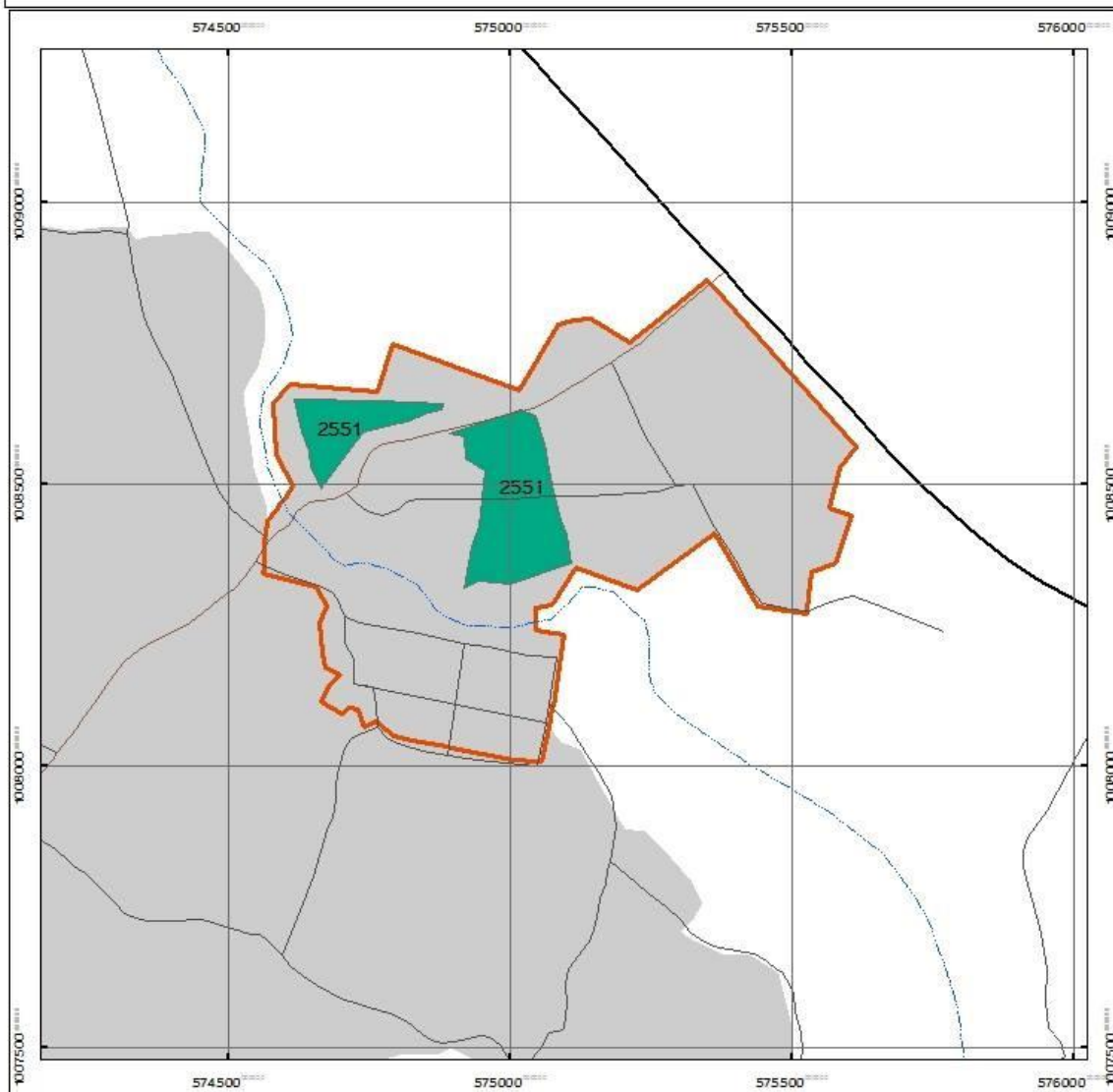
แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2524 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

แผนที่แสดงแปลงปลูกปี 2525 งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

แผนที่แสดงแปลงมาตรา 13 ทวิ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้

สัญลักษณ์

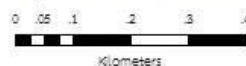
- ทางหลวง
- ถนน
- ทางตรวจการ
- ลำห้วย
- ปลุกปี 2551
- พื้นที่แปลงมาตรา 13 ทวิ
- พื้นที่สวนป่ากาญจนดิษฐ์

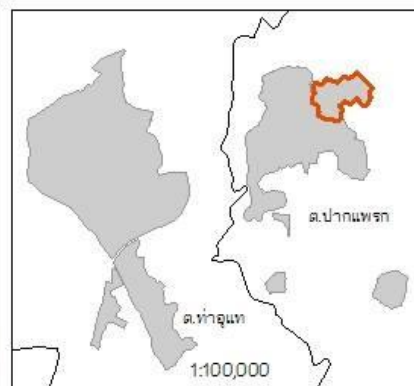
มาตราส่วน 1:10,000

Projection : UTM Zone 47

Map Datum : Indian 1975

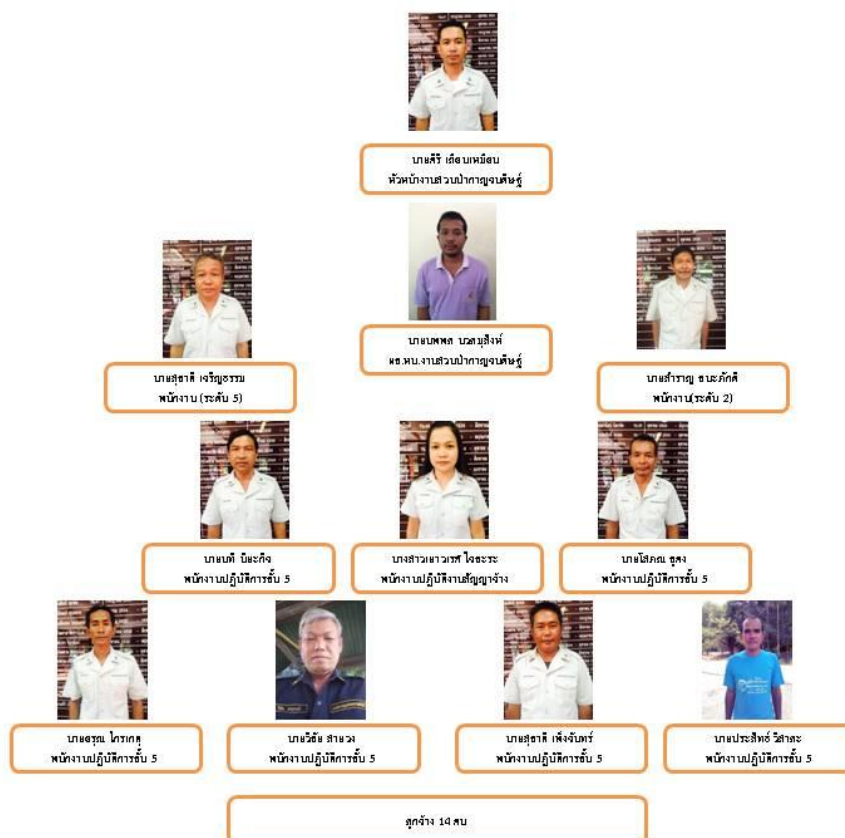

จัดทำโดย งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
เมษายน 2558

[illegible]

โครงสร้างอัตราค่าจ้าง

จำนวนพนักงาน และลูกจ้าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 25 คน ดังนี้

หัวหน้างานสวนป่า	จำนวน	1	อัตรา
ผู้ช่วยหัวหน้างานสวนป่า	จำนวน	1	อัตรา
พนักงาน และพนักงานปฏิบัติการ	จำนวน	8	อัตรา
พนักงานปฏิบัติการสัญญาจ้าง	จำนวน	1	อัตรา
ลูกจ้างเหมา	จำนวน	14	คน

การวิเคราะห์สถานภาพสวนป่า (SWOT)

จุดแข็ง(Strength)

1. สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศเหมาะแก่การปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจ
2. บุคลากรสวนป่ามีศักยภาพ มีความรู้ความเข้าใจในการปลูกสร้างและเก็บเกี่ยวผลผลิต
3. ลูกจ้าง/แรงงาน เป็นบุคคลท้องถิ่นในพื้นที่ มีความเป็นระเบียบ สามารถปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ที่สวนป่ากำหนดให้ได้เป็นอย่างดี
4. มียานพาหนะเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
5. พื้นที่สวนป่าใกล้เส้นทางคมนาคม มีความสะดวกและคล่องตัวในการติดต่อสื่อสาร
6. ทรัพยากรด้านการผลิต เช่น โรงซังน้ำยาง อยู่ในสภาพที่ดีและสะอาด
7. มีการปลูกไม้ป่า ควบคู่กับไม้ยางพารา เพื่อส่งเสริมความหลากหลายด้านชนิดพันธุ์ของไม้เศรษฐกิจ
8. มีพื้นที่อนุรักษ์ที่สมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ
9. การจัดการสวนป่าเป็นไปในรูปแบบส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม

จุดอ่อน (Weakness)

1. ยานพาหนะมีสภาพเก่า ค่าใช้จ่ายในการบำรุง ดูแลรักษาสูง
2. สวัสดิการด้านบ้านพักคนงานกริดยางมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อรับรองสมาชิก
3. สภาพหน้ากริดแปลงยางพาราที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีสภาพโทรม เนื่องจากช่วงหนึ่งราคาน้ำยางตกต่ำเป็นเหตุให้คัดเลือกสมาชิก ได้ประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร
4. สภาพแปลงยางพาราส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่มน้ำท่วมขังในฤดูฝน มีเปอร์เซ็นต์การรอดตายต่ำ จำเป็นต้องมีการรื้อปรับปรุง และสร้างทางระบายน้ำเพื่อพัฒนาในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

โอกาส (Opportunity)

1. มีพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) และมีความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชนและเยาวชน
2. พื้นที่บริเวณสำนักงานสามารถพัฒนาปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ราษฎรและชุมชนรอบสวนป่ามีความสัมพันธ์ที่ดี และเข้าใจการดำเนินงานของสวนป่า ทำให้เกิดความร่วมมือของราษฎร และชุมชนรอบสวนป่า ในการทำกิจกรรมต่างๆของสวนป่าและชุมชน
4. สวนป่าไม้ยางพาราที่ดำเนินการทำไม้ออก สามารถรับทุนส่งเสริมจากสำนักงานกองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง เพื่อลดเงินลงทุนของ อ.อ.ป. ได้ส่วนหนึ่ง

ข้อจำกัด (Threat)

1. ระเบียบกฎเกณฑ์ด้านการป่าไม้ไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการสวนป่า
2. งบประมาณในการรื้อปรับปรุงแปลงปลูกสร้างสวนป่า และพื้นที่อนุรักษ์ ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ที่มีจำนวนจำกัด
3. ยางพาราซึ่งเป็นผลผลิตหลักของสวนป่า มีความผันผวนทางราคาตามกลไกการตลาดสากล

แผนการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

ด้านการจัดการผลผลิตสวนป่า

รายการ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ประมาณการรายจ่าย (ล้านบาท)					
- อำนวยการ	5.48	5.54	5.61	5.68	5.75
- ทำการ	9.30	9.65	9.48	9.21	9.30
รวม	14.78	15.19	15.09	14.89	15.05
ประมาณการผลผลิต น้ำยางพารา					
- พื้นที่ (ไร่)	1,836.01	1,598.91	1,347.46	1,114.25	1,081.07
- ผลผลิต (ตัน)	270.75	289.79	291.07	289.48	294.08
ไม้ยางพารา					
- พื้นที่ (ไร่)	207.13	237.10	251.44	250.05	133.05
- ผลผลิต (ลบ.ม.)	5,536.73	6,350.31	6,817.25	6,485.68	3,459.30
ประมาณการรายได้ (ล้านบาท)					
- น้ำยางพารา	16.24	17.39	17.46	17.37	17.64
- ไม้ยางพารา	3.60	4.13	4.43	4.22	2.25
รวม	19.84	21.52	21.89	21.59	19.89
กำไรสุทธิ	5.07	6.32	6.80	6.70	4.84

หมายเหตุ ราคาขายน้ำยางพารา 60.- บาท/กิโลกรัม , ไม้ยางพารา 650.- บาท/ลูกบาศก์เมตร

ด้านการปลูกสร้างและบำรุงสวนป่า

รายการ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ประมาณการรายจ่าย (ล้านบาท)					
- อำนวยการ	1.54	1.54	1.55	1.55	1.55
- ทำการ	5.22	5.58	6.51	7.26	8.03
พื้นที่ปลูกสร้าง(ไร่)					
- แปลงเก่า (ยางพารา)	716.26	953.37	1,204.81	1,438.02	1,338.15
- แปลงเก่า (อื่นๆ)	3,132	3,132	3,132	3,132	3,132
- แปลงใหม่ (ปลูกทดแทนพื้นที่ทำไม้)	207.13	237.10	251.44	250.05	133.05

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลพื้นที่เปิดกรีดและการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพารา
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อควบคุมการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามแผนธุรกิจที่กำหนด และป้องกันการรั่วไหลของผลผลิต
 2. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่หน่วยงาน และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น
4. เป้าหมาย ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมายรายปี
5. ตัวชี้วัด ผลผลิตรายปี (ตัน)
6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	การดูแลและบำรุงรักษาต้นยางพารา	หน.สป./	1,836.01 ไร่	1,598.91 ไร่	1,347.46 ไร่	1,114.25 ไร่	1,081.07 ไร่	
	- กำจัดวัชพืช	ผช.หน.สป.						มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
	- นับจำนวนต้นกรีด/สำรวจกำลังผลิต							เม.ย.-พ.ค.
2	การเก็บเกี่ยวผลผลิต	หน.สป./	270.75 ตัน	289.79 ตัน	291.07 ตัน	289.48 ตัน	294.08 ตัน	
	- การสมัครและคัดเลือกสมาชิกกรีดยางพารา	ผช.หน.สป.						มี.ค.-เม.ย.
	- การเก็บเกี่ยวผลผลิต							เม.ย.-มี.ค.
	- การพักหน้ากรีด							มี.ค.-เม.ย.
3	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพารา ก่อนเปิดกรีด
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพารา ให้เจริญเติบโตเป็นไปตามหลักวิชาการ
 2. เพื่อให้ต้นยางพาราสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เมื่อครบตามเกณฑ์กำหนด
4. เป้าหมาย ดูแลรักษาพื้นที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพารา ก่อนเปิดกรีด
5. ตัวชี้วัด
 1. อัตราการเจริญเติบโตเป็นไปตามข้อมูลทางวิชาการ
 2. พื้นที่สวนป่าไม่เกิดไฟไหม้ภายในสวนป่า

6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	การบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าไม้ยางพาราอายุ 2-3 ปี	หน.สป./	716.26 ไร่	953.37 ไร่	1,204.81 ไร่	1,438.02 ไร่	1,338.15 ไร่	
	- การสำรวจอัตราการรอดตาย	ผช.หน.สป.						เม.ย.-พ.ค.
	- การปลูกซ่อม							มิ.ย.-ก.ค.
	- กำจัดวัชพืช							มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- แต่งกิ่ง							ก.ค./ต.ค.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
2	การบำรุงรักษาพื้นที่สวนป่าไม้ยางพาราอายุ 4-6ปี	หน.สป./						
	- กำจัดวัชพืช							มิ.ย./ต.ค.
	- ใส่ปุ๋ย							ก.ค./พ.ย.
	- ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
3	การติดตามประเมินผล	หน.สป.						ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราทดแทนพื้นที่ทำไม้
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อรื้อปรับปรุงพัฒนาพื้นที่สวนป่าไม้ยางพาราบริเวณที่ทำไม้ออกให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
 2. เพื่อเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ให้มีมูลค่าผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
4. เป้าหมาย พื้นที่ปลูกไม้ยางพาราสลับไม้ดีมีค่า ทดแทนพื้นที่ทำไม้
5. ตัวชี้วัด
 1. เนื้อที่ปลูกสร้างสวนป่าไม้ยางพาราสลับไม้ดีมีค่า (ไร่)
 2. อัตราการรอดตายไม่น้อยกว่า 90%

6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	เตรียมพื้นที่ปลูก	หน.สป./	207.13 ไร่	237.10 ไร่	251.44 ไร่	250.05 ไร่	113.05 ไร่	ม.ค.-เม.ย.
2	ปักหลักหมายปลูก	ผช.หน.สป.						เม.ย.
3	ปลูก (รวมชุดหลุมและร่องกันหลุม ขนกล้า ค่ากล้าไม้)							พ.ค.-ก.ค.
4	กำจัดวัชพืช							ส.ค./พ.ย.
5	ใส่ปุ๋ย							ส.ค./พ.ย.
6	ปลูกซ่อม							ก.ย.
7	ป้องกันไฟ							ม.ค.-พ.ค.
8	สำรวจอัตราการรอดตาย							เม.ย.-พ.ค.
9	รายงานผลการปลูกสร้าง							ต.ค.-พ.ย.
10	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การทำไม้ยางพาราออกจากพื้นที่สวนป่า
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์ 1. เพื่อดำเนินการทำให้ไม้ในพื้นที่ยางพาราที่ครบรอบตัดฟัน และมีผลผลิตไม้คุ้มค่าแก่การลงทุน
2. เพื่อให้การดำเนินการทำให้ไม้เป็นไปตามหลักวิชาการ และตามแนวทางการเกิดผลกระทบต่ำ
4. เป้าหมาย พื้นที่ทำไม้ตามแผนการทำไม้ยางพารา
5. ตัวชี้วัด 1. เนื้อที่ทำไม้ (ไร่)
2. ปริมาตรไม้ยางพารา (ลบ.ม.)

6. รายละเอียดแผนงาน

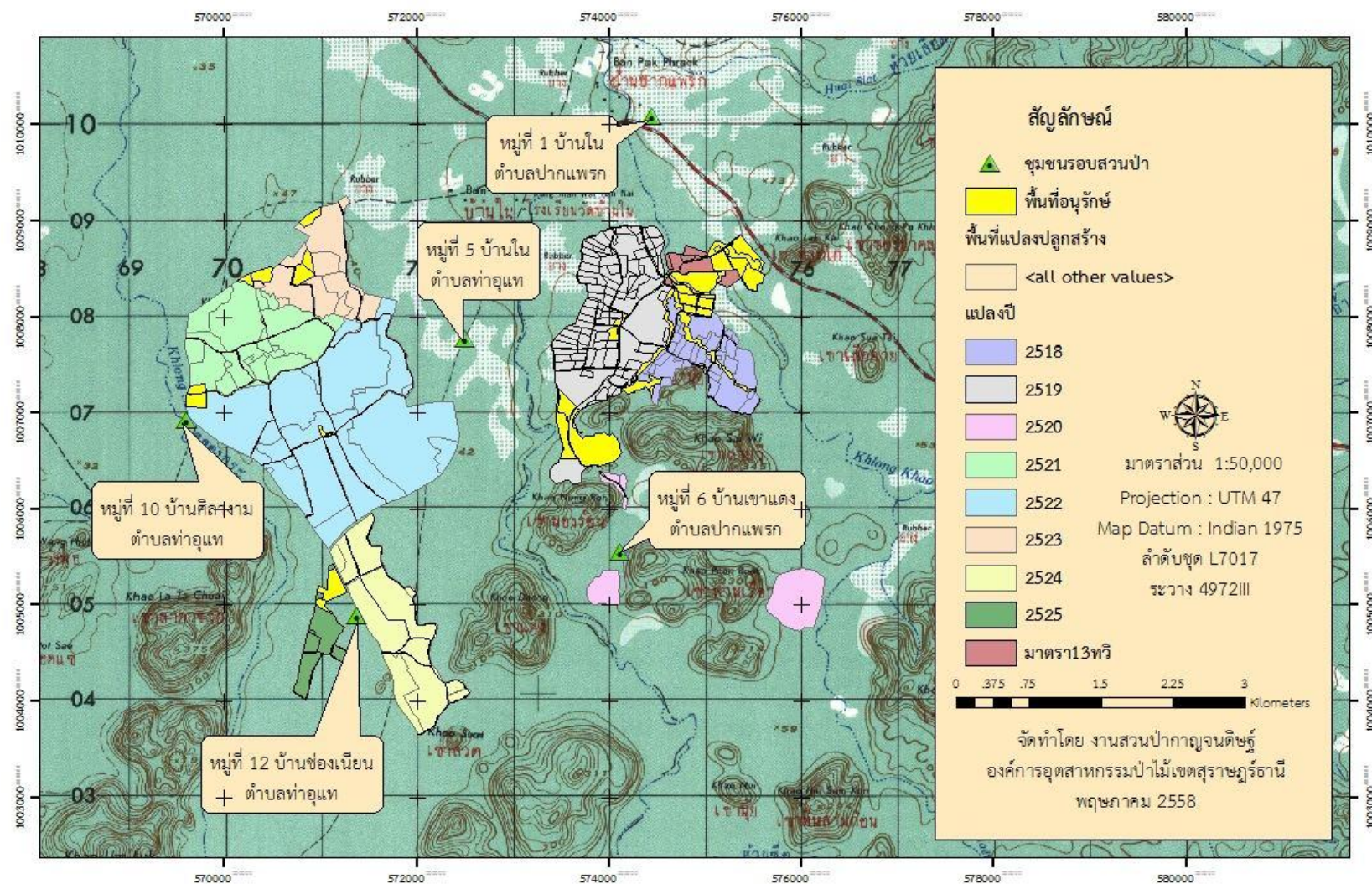
ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	สำรวจกำลังผลิตไม้ยางพารา	หน.สป./	207.13ไร่	237.10ไร่	251.44ไร่	250.05ไร่	113.05 ไร่	ด.ค.-ธ.ค. (ก่อนปีทำไม้)
2	การขออนุญาตทำให้ไม้และชำระค่าภาคหลวง	ผช.หน.สป.	5,536.73 ลบ.ม.	6,350.31 ลบ.ม.	6,817.25 ลบ.ม.	6,485.68 ลบ.ม.	3,459.30 ลบ.ม.	
3	ยื่นขอรับทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราจาก สกย.							
4	จัดทำบัญชีสต็อกไม้							
5	ประกาศประมูลจำหน่าย							ม.ค.
6	ควบคุมการทำให้ไม้ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ							ม.ค.-มี.ค.
7	รายงานผลการทำไม้							มี.ค.-เม.ย.
8	การสำรวจผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม							ม.ค./พ.ค.
9	การติดตามประเมินผล							

แผนการดำเนินงานด้านสังคม

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ มีชุมชนรอบสวนป่าจำนวน 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านโน, หมู่ที่ 6 บ้านเขาแดง ต.ปากแพรก อ.กาญจนดิษฐ์, หมู่ที่ 10 ต.กลางม และหมู่ที่ 12 บ้านช่องเนียน ต.บ้านโน อ.ดอนสัก การบริหารจัดการสวนป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งการดำเนินกิจกรรม ต่างๆของสวนป่าย่อมส่งผลให้เกิดการกระทบส่งถึงประชาชนในพื้นที่รอบๆ สวนป่านั้น เพื่อให้สวนป่าสามารถมีเครื่องมือ ในการเข้าถึงและทราบแนวโน้มของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม จะได้เป็นแนวทางหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการหนึ่งในการศึกษา สืบค้นสำรวจ ตรวจสอบสภาพโครงสร้างและหน้าที่ของชุมชนทั้งในเชิงของการรวมกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ ความผูกพัน ความขัดแย้ง รวมทั้งความต้องการของชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข การเมือง วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจะได้นำผลที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วม ผ่านทางเทคนิควิธีการต่างๆมาใช้ในการวางแผนการทำงานของสวนป่าให้ดีขึ้นต่อไป

รายการ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
- สนับสนุนให้พนักงาน/ลูกจ้าง ได้รับการฝึกอบรมตามสายงาน อาทิ การ ทบทวนองค์ความรู้ทางบัญชีและการเงิน, ทักษะการกริดอย่างพารา ฯลฯ	√	√	√	√	√
- การวิเคราะห์/ประเมินผู้มีส่วนได้ส่วน เสียรอบสวนป่า	√	√	√	√	√
- การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการ ปลุกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ(การจ้างงาน และวนเกษตร)	√	√	√	√	√
- การควบคุมการทำงานให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดด้านชีวอนามัย และความ ปลอดภัย	√	√	√	√	√
- การแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างมีส่วนร่วม	√	√	√	√	√

แผนที่แสดงชุมชนรอบสวนป่า งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสวนป่า
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์ 1.เพื่อวิเคราะห์/จำแนกประเภทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
2. เพื่อบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป้าหมาย วิเคราะห์/จำแนกประเภทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
5. ตัวชี้วัด รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า
6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	ประชุมพนักงานสวนป่าเพื่อวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	หน.สป./						ม.ค.
2	จัดทำรายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	ผช.หน.สป./	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประจำปี	ม.ค.
3	จัดทำแผนการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอบสวนป่า	พนักงานสวนป่า						ก.พ.-มี.ค.
4	รายงานผลการดำเนินงาน							ธ.ค.
5	ทบทวนการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ถ้ามี)							มิ.ย.-ก.ค.
6	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ(การจ้างงาน และวนเกษตร)
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์
 - 1.เพื่อให้ชุมชนรอบสวนป่ามีส่วนร่วมในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ
 2. เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นรอบสวนป่า
4. เป้าหมาย การจ้างแรงงานจากชุมชนรอบสวนป่า และเปิดโอกาสให้ราษฎรใช้ประโยชน์พื้นที่สวนป่าในระบบวนเกษตร
5. ตัวชี้วัด
 1. สัดส่วนการจ้างงานของชุมชนรอบสวนป่า
 2. จำนวนสัญญา และจำนวนเนื้อที่ดำเนินการระบบวนเกษตร

6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลาดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	การประกาศนโยบายการจ้างงานสวนป่า และนโยบายการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ (วนเกษตร)	หน.สป./	ลูกจ้าง/แรงงานเป็นราษฎรในท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงานเป็นราษฎรในท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงานเป็นราษฎรในท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงานเป็นราษฎรในท้องถิ่นมากกว่า 50%	ลูกจ้าง/แรงงานเป็นราษฎรในท้องถิ่นมากกว่า 50%	ม.ค.-ก.พ.
2	การประกาศรับสมัครลูกจ้าง/แรงงาน และผู้สนใจเข้าร่วมวนเกษตร	ผช.หน.สป./	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบวนเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบวนเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบวนเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบวนเกษตร	มีราษฎรสนใจเข้าร่วมระบบวนเกษตร	ม.ค.-ก.พ.
3	การคัดเลือกลูกจ้าง/แรงงาน และผู้สนใจเข้าร่วมวนเกษตร							มี.ค.-พ.ค.
4	การจัดทำสัญญา พร้อมจัดทำฐานข้อมูลลูกจ้าง/แรงงานสวนป่า							มี.ค.-พ.ค.
5	การมอบหมายงาน และการจ่ายค่าจ้างแรงงาน							ม.ค.-ธ.ค.
6	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

แผนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ ได้ดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่อนุรักษ์ประเภท แหล่งน้ำ ลำห้วย พื้นที่อนุรักษ์สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank) และแนวพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และ เป็นพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ได้แก่ เขาพริก เขานมลา แปลงไม้ยางนา และคลองเขาพระอินทร์เพื่อสงวนและคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ภายในท้องถิ่นในคงอยู่อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีแผนการจัดการต่างๆ ได้แก่

รายการ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
- การดูแลรักษาพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่าให้คงอยู่ (Stream Bank, Buffer Zone, พื้นที่อนุรักษ์)	✓	✓	✓	✓	✓
- การดูแลรักษาไม้อนุรักษ์ให้คงอยู่	✓	✓	✓	✓	✓
- การสงวนและคุ้มครองพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ให้ยังคงความหลากหลายทางชีวภาพ	✓	✓	✓	✓	✓
- การดูแลรักษาพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA) ให้คงอยู่	✓	✓	✓	✓	✓
- การส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓
- การควบคุมการใช้สารเคมี และวัตถุอันตราย ภายในพื้นที่สวนป่า	✓	✓	✓	✓	✓

แผนปฏิบัติการประจำปี 2560-2564

งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี

1. ชื่อแผนปฏิบัติการ การดูแลรักษาไม้นุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA)
2. หน่วยงานรับผิดชอบ งานสวนป่ากาญจนดิษฐ์
3. วัตถุประสงค์
 1. เพื่อดูแล รักษา ปกป้องระบบนิเวศน์ และความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ในเขตสวนป่า
 2. เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน และราษฎรในท้องถิ่น
 3. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นตระหนัก และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
4. เป้าหมาย ไม้นุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า (High Conservation Value Area; HCVA) ยังมีสภาพสมบูรณ์ คงอยู่
5. ตัวชี้วัด
 1. จำนวนพื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)
 2. จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น)
 3. จำนวนพื้นที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่สวนป่า(High Conservation Value Area; HCVA)
 4. รายชื่อพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เป็นปัจจุบัน
 5. จำนวนผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ และจำนวนผลผลิตจากพื้นที่อนุรักษ์ที่ใช้ประโยชน์

6. รายละเอียดแผนงาน

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เป้าหมาย					ระยะเวลา ดำเนินการ
			ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	
1	การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	หน.สป./	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA	ม.ค.-ธ.ค.
2	การประกาศนโยบายสวนป่าด้านการดูแล สงวน อนุรักษ์ ไม้อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และ พื้นที่ HCVA	ผช.หน.สป./	ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ยังมีสภาพ สมบูรณ์ คงอยู่	ม.ค.-ธ.ค.
3	การเก็บตัวอย่างดินและน้ำเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	พนักงานสวนป่า						พ.ค./พ.ย.
4	การตรวจตรา ป้องกัน และดูแลรักษาไม้ อนุรักษ์ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA							ม.ค.-ธ.ค.
5	การเก็บข้อมูลผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ และลักษณะ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ HCVA							ม.ค.-ธ.ค.
5	การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์							ม.ค.-ธ.ค.
6	การติดตามประเมินผล							ม.ค.-ธ.ค.

ภาคผนวก

ระบบวนวัฒน์

1. การเตรียมพื้นที่

หลังจากการทำไม้ออกจากพื้นที่ จะต้องดำเนิน การถอนรากถอนโคนกำจัดเศษวัชพืชต่างออก ให้หมดสิ้นทำการไถด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยางโดยไถบุกเบิกด้วยผาน 3 และไถพรวนด้วยผาน 7 ซึ่งหากเตรียมพื้นที่ได้ดีการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปก็จะสะดวกสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยจะเตรียมพื้นที่ช่วงไหนจะต้องคำนึงถึงฤดูกาลด้วยในช่วงที่ฝนตกซึ่งพร้อมจะปลูกจะต้องเตรียมพื้นที่ให้เสร็จก่อนฝนจะตก ประมาณ 1 สัปดาห์หากเตรียมพื้นที่เสร็จไว้นานมากจะมีปัญหาวัชพืชงอกใหม่หากเตรียมพื้นที่ล่าช้าจะสร้างปัญหาปลูกไม่ทันและค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นสูญเสียโอกาสของการเก็บเกี่ยวผลผลิตในอนาคตช่วงเวลาที่เหมาะสมควรดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม - เมษายนในกรณีพื้นที่มากกว่า 100 ไร่หากพื้นที่น้อยกว่า 100 ไร่ควรดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายนแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฤดูฝนของแต่ละท้องถิ่นด้วย

วิธีการเตรียมพื้นที่ ดำเนินการโดยแรงงานเครื่องจักรกล และสารเคมีผสมผสานกันกล่าวคือ

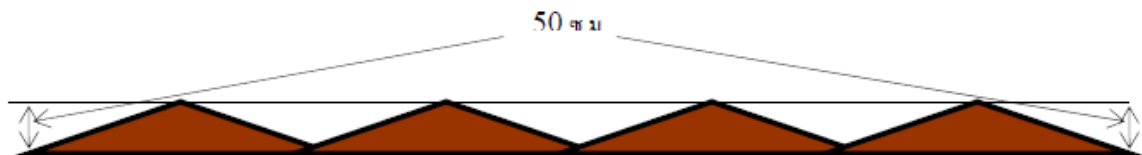
- **การเตรียมพื้นที่ด้วยแรงงาน**คือการใช้แรงงานทางป่าเก็บริบเผาริบ การถางป่าถางวัชพืชที่เป็นวัชพืชขนาดเล็กให้ทั่วพื้นที่หากมีกอไผ่หรือหญาให้ฟันลงให้ราบเรียบให้ตอใกล้ผิวดินมากที่สุด การเก็บริบเผาริบเป็นการเก็บต้นไม้เศษไม้ปลายไม้ที่หลงเหลือจากการเผาป่าเผาริบให้หมดจากพื้นที่หากการเผาป่าเผาไหม้ได้ดีจะเหลือเศษไม้ปลายไม้น้อยการเก็บริบจะรวดเร็วขึ้นวิธีการเก็บริบใช้แรงงานเก็บเศษไม้ขนาดเล็กมากองรวมกันเพื่อทำเชื้อไฟตัดท่อนไม้ขนาดใหญ่มากองสุ่มด้านบนถ้าสามารถกองเป็นกระโจมคล้ายก่อกองไฟของลูกเสือในการเล่นรอบกองไฟได้จะจุดไฟเผาไหม้ได้ดีกว่าการซ้อนทับตามแนวนอน หลังจากนำไม้ใหญ่มาทับบนกองเศษไม้แล้วเมื่ออากาศเริ่มร้อนขึ้นเริ่มเผาไฟในระหว่างไฟไหม้คอยหมั่นมาตรวจสอบใช้กิ่งไม้ขนาดใหญ่ดันกองถ่านให้ไปไหม้เศษไม้ส่วนที่เหลือให้หมดสิ้นเป็นการสิ้นสุดขบวนการเตรียมพื้นที่โดยใช้แรงงาน

- **การใช้เครื่องจักรกล** เครื่องจักรกลที่ต้องนำมาปฏิบัติงานคือรถแทรกเตอร์ตีนตะขาบ (Crawler) หรือรถขุด(Back hoe) ดำเนินการถางป่าล้มไม้ถอนตอกวาดรวมกอง (Withdrawal) เคลี่ยปรับพื้นที่หลังจากนั้นใช้รถแทรกเตอร์ล้อยาง (Farm tractor) ตีผานไถ 3 จานหรือ 4 จานทำการไถบุกเบิกทิ้งไว้ประมาณ 15 วันตีผานไถ 7 จานทำการไถพรวนก็จะเสร็จขั้นตอนของการเตรียมพื้นที่การเตรียมพื้นที่ที่ประณีต (Intensive) ภายหลังจากเตรียมพื้นที่เสร็จในพื้นที่นั้นจะต้องไม่มีจอมปลวกตอไม้หรือเศษไม้ปลายไม้หลงเหลืออยู่ซึ่งมีวิธีการจัดการได้ดังนี้

การรวมกองต้นไม้มากองหรือขุดตอขึ้นมาให้รวมกองเป็นกองยาวๆให้แนวของกองเป็นไปตามทิศทางลมหากพื้นที่เป็นที่ลาดชันหรือควนเขาให้กองโดยมีทิศทางขึ้นเขาอัดกองด้านข้างให้แน่นทำการเผากองเศษไม้จากหัวกองทางด้านต้นลมเนื่องจากไม้ที่กองยังไม่แห้งสนิทอาจจะใช้เชื้อไฟช่วยเผาในครั้งแรกเชื้อไฟที่ใช้อาจจะเป็นยางรถยนต์ที่ชำรุดแล้วหรือน้ำมันดีเซลก็ได้เริ่มเผาในตอนกลางวันขณะอากาศร้อนเมื่อไฟเริ่มลุกแล้วใช้รถแทรกเตอร์ตีนตะขาบหรือรถแบคโฮคอยอัดกองไฟให้แน่นเป็นระยะการเผาไหม้ก็จะดีขึ้นควรเผาร่วมๆกันหลายๆกองในพื้นที่ใกล้เคียงกันเพื่อเครื่องจักรที่คอยอัดกองไฟจะได้ไม่เสียเวลาทำงานและเมื่อไฟไหม้เศษไม้ปลายไม้ส่วนเล็กๆหมดแล้วจะคงเหลือต้นไม้อายุใหญ่หรือตอไม้ให้ทำการสลายกองแล้วอัดเผาไหม้ให้หมดก็จะเผาได้ง่ายขึ้นเพราะมีถ่านไม้ติดไฟอยู่จำนวนมากการเผาเศษไม้ปลายไม้โดยวิธีนี้แม้จะมีฝนตกบ้างก็จะเผาได้หมด

เมื่อเสร็จสิ้นการเผาจนไม่มีเศษไม้หลงเหลือแล้วเป็นขั้นตอนของการเกลี่ยปรับพื้นที่โดยการเกลี่ยจอมปลวกออกให้พื้นที่ราบเรียบเพื่อความสะดวกในการไถบุกเบิกในพื้นที่ราบการไถบุกเบิกด้วยผานไถ 3 จานหรือ 4 จานก่อนจะลงมือไถจะต้องทราบว่าจะปักหลักหมายปลูกไปตามทิศทางใดเพราะการไถ

บุกเบิกที่ดีทิศทางการไถควรจะต้องฉากกับแนวปลูกต้นไม้และการไถพรวนเป็นการไถตั้งฉากกับการไถ บุกเบิกทิศทางการไถจะเป็นไปตามแนวปลูกต้นไม้การดำเนินการเช่นนี้จะประโยชน์ในการเข้า ดำเนินการปักหลักหมายปลูกและการปลูกเพราะคนงานไม่ต้องเดินข้ามซีไถ การไถในพื้นที่ปลูกยางพาราที่มี น้ำท่วมถึงจะเปลี่ยนเป็นการไถร่องวิธีการไถจะไถไปตามทิศทางของแนวปลูกต้นไม้ใช้พาน 3 หรือ พาน 4 ไถครั้งแรกสาดดินที่ไถขึ้นไว้บริเวณโคนยางพาราและไถพรวนด้วยพาน 7 ด้วยวิธีเดียวกันระหว่าง แถวยางพาราจะเป็นร่องลึกประมาณ 50 ซม. สำหรับให้น้ำในดินไหลจากโคนต้นยางพารามาเก็บข้างใน ฤดูฝน

ภาพหน้าตัดหลังไถร่องเสร็จ

- **การใช้สารเคมี** จะดำเนินการหลังจากถางป่าโค่นล้มเก็บริบแล้วปล่อยให้วัชพืชขึ้น ประมาณ 30 ซม. และใช้สารเคมีฉีดพ่นกำจัดซึ่งจะเป็นวิธีการที่สะดวกและประหยัดวัชพืชตายสิ้นซาก หากดำเนินการไม่ทันวัชพืชขึ้นสูงมากจะต้องใช้สารเคมีในการกำจัดมากขึ้นวัชพืชจึงจะแห้งตายโดย คำนึงถึงชนิดของวัชพืชที่ขึ้นอยู่เป็นหลักเหมาะกับวัชพืชที่เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวเช่นหญ้าต่างๆสารเคมีที่นิยม ใช้คือไกลโฟเสทและอิมมาสเฟอรในการดำเนินการควรจะต้องดำเนินการในต้นฤดูฝนปล่อยให้วัชพืชชุกตายจึง จะเข้าดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2. การคัดเลือกชนิดพันธุ์

พันธุ์ยางพาราที่นำมาปลูกในสวนยางพาราของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นยางพันธุ์ดีที่เกิดจากการผสมพันธุ์เพื่อสร้างอัตราผลผลิตให้เหมาะสมในทางเศรษฐกิจยางพันธุ์ดีมีมากมายหลายชนิด แหล่งผสมพันธุ์ที่เป็นที่ยอมรับคือประเทศมาเลเซียอินโดนีเซียและประเทศไทยการจะเลือกยางพารา พันธุ์ใดมาปลูกจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านต่างๆในช่วงเริ่มต้นการปลูกสร้างสวนยางเจ้าของสวน จะเลือกชนิดพันธุ์ที่ให้น้ำยางต่อปีต่อไร่ดีที่สุดพันธุ์ที่เหมาะสมในกรณีนี้จะมี BPM 24 RRIM 600 หรือ RRIT 251 เป็นต้นต่อมาวงการใช้สอยไม้โดยเฉพาะไม้เครื่องเรือน (Furniture) จากเนื้อไม้ยางพาราเป็นที่นิยมมากขึ้นเจ้าของสวนก็มุ่งหวังจะปลูกยางพาราเพื่อหวังใช้เนื้อไม้ด้วยชนิด พันธุ์ที่เหมาะสมเพื่อการนี้จะมีพันธุ์ PB 235 RRIM 620 หรือ GT 1 เป็นต้นแต่เมื่อดำเนินการปลูก ไปแล้วมักจะพบกับปัญหานานาประการเช่นการเกิดโรคต่างๆในบางชนิดพันธุ์การเจริญเติบโตไม่ดี ช่วงเวลาการกรีดยางไม่ครบรอบหมุนเวียนเป็นต้นดังนั้นการเลือกชนิดพันธุ์ยางพาราพันธุ์ดีมาปลูกจึงต้อง คำนึงถึงปัจจัยอื่นๆประกอบเช่นสภาพดินลักษณะของพื้นที่สภาพดินฟ้าอากาศความเหมาะสมต่อระบบ กรีดยางและอัตราของน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีเป็นต้นชนิดพันธุ์ยางพาราที่กล่าวไว้เบื้องต้นเป็นชนิดพันธุ์ที่นิยม ปลูกปัจจุบันแต่ละชนิดพันธุ์มีคุณสมบัติเฉพาะตัวแตกต่างกัน โดยสวนป่ากาญจนดิษฐ์ได้ดำเนินการ คัดเลือกสายพันธุ์ที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่

- **RRIM 600** เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศมาเลเซียในประเทศไทยนิยมปลูกชนิดนี้มาก ให้ผลผลิตปานกลางปลูกได้ทุกสภาพดินมีความต้านทานต่อโรคราใบร่วงจากเชื้อราไฟทอปเทอร่าที่ทำให้ ใบยางร่วงในฤดูฝนน้อยในเขตที่มีโรคนี้จึงไม่สมควรปลูกลำต้นมีขนาดเล็กราคาเนื้อไม้หลังกรีดมีราคาซื้อ ขายต่ำกว่าชนิดพันธุ์อื่นมีความทนทานต่อการกรีดที่ปานกลาง

- **RRIT 251** เป็นยางพาราคุณภาพสมของประเทศไทยกำลังได้รับคำแนะนำจากสถาบันวิจัยยาง ปริมาณน้ำยางมีมากกว่าพันธุ์ RRIM 600 ในหน้ากรีดแรกผลผลิตต่อไร่ต่อปีอยู่ในเกณฑ์ดีได้ผลผลิตมากกว่า 300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

- **PB 235** เป็นยางพาราคุณภาพสมของประเทศอินโดนีเซียลักษณะเด่นมีความเจริญเติบโตในระยะแรกปลูกเร็วมากลำต้นเปลาตรงทำให้ราคาเนื้อไม้หลังกรีดมีราคาสูงผลผลิตน้ำยางในหน้ากรีดแรก หน้ากรีดที่สองมักมีปัญหาเปลือกแห้งผู้ปลูกจะต้องหมั่นรักษาหน้ากรีดและจัดระบบกรีด 1 วันเว้น 1 วัน จะชะลอการเกิดเปลือกแห้งได้

โดยกล้าที่นำมาปลูกในพื้นที่ จะคัดเลือกดำเนินการ 2 ชนิด ได้แก่

- **ปลูกด้วยกล้าตาเขียว** โดยนำกล้าที่ติดตาแล้วลงปลูกในแปลงกล้ายางพาราตาเขียวอาจจะเตรียมเองหรือซื้อจากเอกชนหากจะปลูกโดยวิธีนี้ต้องปลูกในช่วงต้นฤดูฝนเมื่อฝนตกชุกจะทำให้อัตราการรอดตายของกล้าที่ปลูกสูงโดยขณะปลูกกำลังมีฝนตกด้วยจะทำให้การรอดตายยิ่งมากขึ้นการปลูกโดยวิธีนี้เหมาะสมกับการปลูกยางพาราในภาคใต้และภาคตะวันออกที่มีฝนชุก

ข้อดีทุนดำเนินการปานกลางการเก็บเกี่ยวผลผลิตในอนาคตรวดตามกำหนด

ข้อเสียการเกิดฝนทิ้งช่วงหลังปลูกจะทำให้อัตราการงอกหรืออัตราการรอดตายของกล้าต่ำจำเป็นต้องทำการซ่อมแซม

- **ปลูกด้วยกล้าติดตาชำถุง** โดยการใช้กล้าชำถุงที่มีฉัตรใบ 1-2 ฉัตรมาปลูกลงแปลงปลูกวิธีนี้จะทำให้การปลูกมีอัตราการรอดตายสูงกล้าชำถุงอาจจะเตรียมเองโดยการใช้กล้าตาเขียวมาเพาะชำในถุงดินโดยการเพาะชำถุงควรเตรียมถุงขนาด 4x12 นิ้วบรรจุดินนำไปจุ่มในภาชนะบรรจุน้ำจันดินอุ้มน้ำจนอิ่มตัวแล้วนำกล้ายางตาเขียวมาปักชำนำไปเรียงพักในเรือนเพาะชำการเรียงควรคำนึงถึงการเข้าไปปฏิบัติงานดูแลรดน้ำและหมั่นปลิดตาที่แตกจากต้นตอเดิมมิให้แก่งแย่งและเบียดบังตาข้างที่จะแตกยอดอ่อนและควรป้องกันรักษาโรคราที่จระบาดในเรือนเพาะชำหรือซื้อกล้าชำถุงก็ได้

ข้อดีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในอนาคตรวดเป็นไปตามเวลาที่กำหนดอัตราการรอดตายหลังปลูกสูงความเติบโตสม่ำเสมอดี

ข้อเสียทุนค่อนข้างสูง

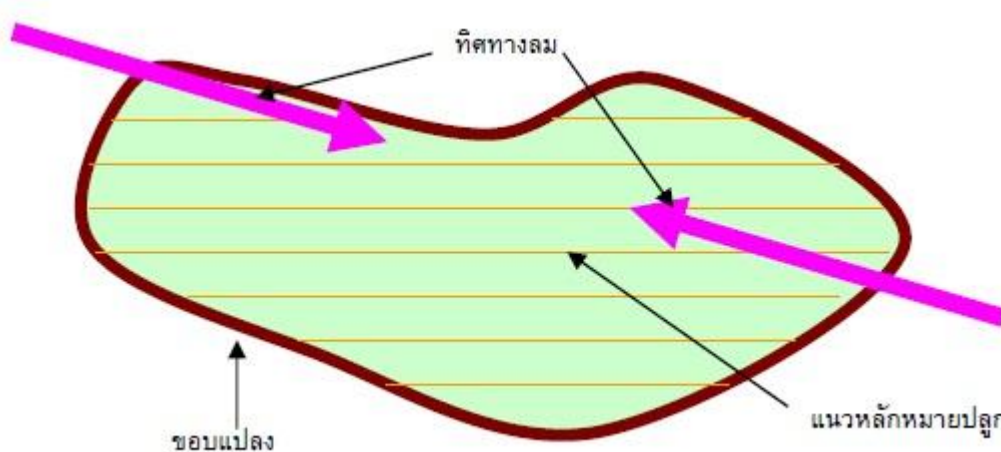
3. การปักหลักหมายปลูก

การปักหลักหมายปลูกคือการกำหนดตำแหน่งที่จะปลูกต้นยางพาราและกำหนดจำนวนต้นต่อไร่ก่อนการดำเนินการปักหลักหมายปลูกพื้นที่ที่จะปลูกจะต้องเตรียมพื้นที่เรียบร้อยแล้วมีปัจจัยต่างๆที่ต้องคำนึงอันดับแรกคือจำนวนต้นที่จะปลูกในพื้นที่ 1 ไร่สถาบันวิจัยยางแนะนำจำนวนต้นปลูกที่เหมาะสมกับยางพาราทุกชนิดพันธุ์คือยางพารา 1 ต้นจะครอบคลุมพื้นที่ 20 ตารางเมตรซึ่งจะให้ผลผลิตน้ำยางสดเมื่อคิดเป็นเนื้อยางพาราแห้งได้มากที่สุดปัจจัยถัดมาที่ต้องคำนึงคือสภาพของพื้นที่หากเป็นพื้นที่ราบจะปักหลักหมายปลูกเป็นแถวตรงในขณะที่พื้นที่ควนเขาหรือพื้นที่ลาดชันจะปักหลักหมายปลูกตามแนวระนาบหรือแนวขอบเขาช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการปักหลักหมายปลูกควรดำเนินการหลังจากเตรียมพื้นที่เสร็จประมาณเดือนเมษายน-พฤษภาคม

หลักหมายปลูกหรือภาษาของสวนยางพาราเรียกว่า**“ไม้ชะมบ”** เป็นไม้หลักทำจากไม้ไผ่กลมขนาดเล็กเส้นรอบวงประมาณ 5 - 8 ซม. หรือไม้ไผ่ขนาดใหญ่ผ่าซีกกว้างประมาณ 1 นิ้วความยาวประมาณ 1.2 เมตรเสียบปลายแหลม 1 ด้านไม้ชะมบอาจจะทำจากวัสดุอื่นก็ได้เช่นกิ่งไม้ขนาดเล็กหรือเหล็กกลมหรือเหล็กกลมก็ได้แต่ต้องคำนึงถึงราคาต้นทุนด้วยการใช้ไม้เป็นไม้ชะมบใช้งานได้ปีเดียวแต่ใช้เหล็กอาจจะใช้ได้หลายปี

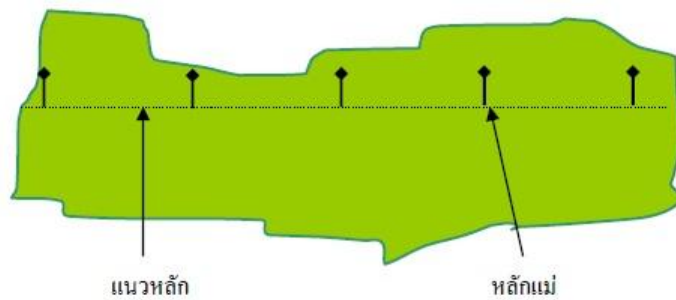
วิธีการปักหลักหมายปลูกในพื้นที่ราบก่อนจะทำการปักหลักหมายปลูกจะต้องคำนึงถึงรูปร่างของพื้นที่และทิศทางของลมประจำถิ่นส่วนมากจะนิยมปักหลักหมายปลูกขนานกับแนวเขตแปลง

เพื่อความเรียบร้อยสวยงามซึ่งบางครั้งแนวที่ปักหลักวางกับทิศทางของลมประจำถิ่นจะก่อเกิดปัญหาดันยางพาราที่ปลูกล้มในกรณีลมแรงลมประจำถิ่นที่สำคัญของประเทศไทยคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งลมมรสุมทั้ง 2 นี้มีทิศทางการพัดที่สวนทางกันดังนั้นทิศทางการปักหลักหมายปลูกที่เหมาะสมควรปักหลักให้แถวที่จะปลูกเป็นไปตามทิศทางวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้แต่หากทิศทางที่จะปักหลักหมายปลูกไม่ขนานกับขอบแปลงก็สามารถแก้ไขได้โดยใช้ทิศทางที่ทำมุมแหลมกับแนวลมประจำถิ่นให้มากที่สุด

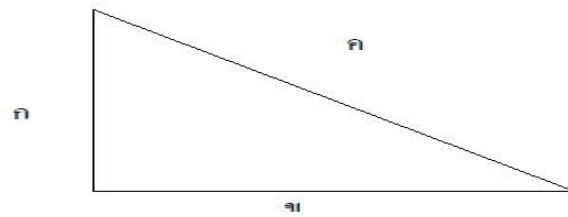

เมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางของแถวได้แล้วก็เริ่มขั้นตอนต่อไปคือ

3.1 การวางแนวหลัก (Base Line) โดยใช้กล้องรังวัดกำหนดทิศทางของแนวแถวปักหลัก แม้ไว้ระยะห่างๆหากใช้ระยะทางระหว่างต้น 3 เมตรหลักแม้ควรจะห่างกันหลักละประมาณ 30 เมตรหรือระยะตามความยาวของเทปวัดระยะแต่ต้องหารด้วย 3 ได้ลงตัวหากเกษตรกรรายย่อยไม่มีกล้องรังวัดอาจกำหนดแนวแถวโดยการเล็งให้หลักทุกหลักซ้อนทับกันตามแนวทิศทางที่ต้องการหลักแม่หลักแรกควรห่างถนนขอบแปลงประมาณ 1.5 เมตร

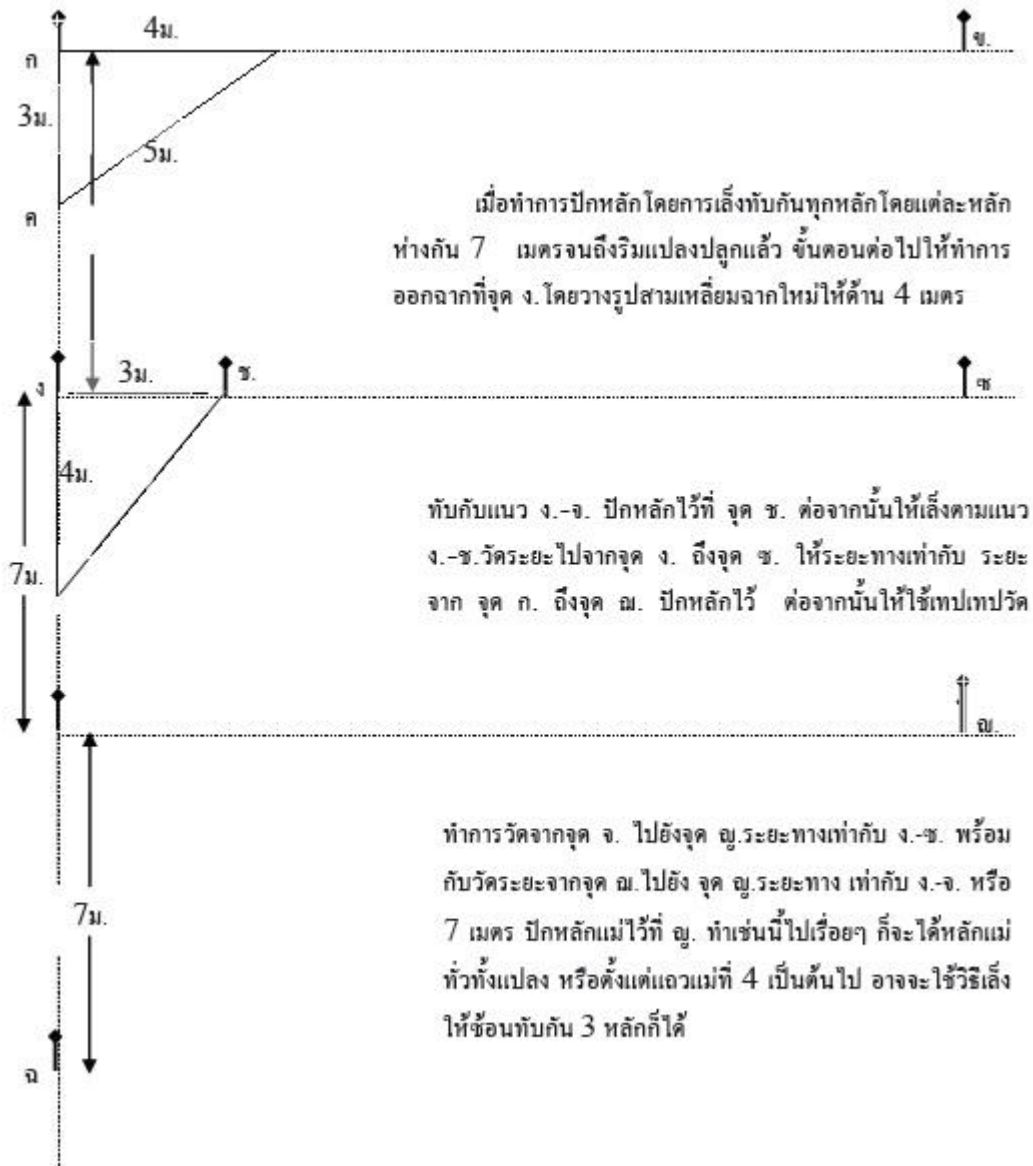

3.2 การออกฉากเป็นการกำหนดทิศทางของแถวถัดไปให้ขนานกับแนวแถวหลักหากใช้กล้องรังวัดให้ใช้มุมต่างกับแถวหลัก 90 องศาแล้ววัดระยะทางเท่าความห่างของแถวปักหลักแม่หมายไว้ทุกแถวจนเต็มพื้นที่แล้วย้ายกล้องรังวัดมาวางที่หลักแม่แถวที่ต่อไปดำเนินการวางหลักแม่ตามข้อ 1.แต่กรณีไม่ใช้กล้องรังวัดให้ใช้เทปวัดระยะออกฉากโดยอาศัยทฤษฎีบทที่ 29 ในวิชาเลขาคณิตที่กล่าวไว้ว่า “ กำลังสองของด้านตรงข้ามมุมฉากเท่ากับผลรวมของกำลังสองของด้านประกอบมุมฉาก ” ตามภาพข้างล่างในภาพเป็นสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งหากจัดทำเป็นสมการทางคณิตศาสตร์จะเป็น $c^2 = a^2 + b^2$ ซึ่งหากแทนค่าเป็นตัวเลขของด้านประกอบของมุมฉากทั้งสามด้านจะมีเลขที่เป็นจำนวนเต็มอยู่หนึ่งชุดที่นำมาประยุกต์ใช้กับทฤษฎีนี้ได้คือด้าน $a = 3$ $b = 4$ และ $c = 5$ เมื่อนำไปแทนค่าในสมการจะเป็น $5^2 = 3^2 + 4^2$ หรือ $25 = 9 + 16$ หรือ $25 = 25$ ในทางปฏิบัติเมื่อจะออกฉากด้วยเทปวัดระยะให้วางหัวเทปที่มีเลข 0 ไว้ที่หลักแม่หลักแรกวัดระยะไปตามแนวหลัก 4 เมตรปักหลักไว้วัดระยะจากหลักที่ปักไว้ไปตามแถวต่อไป 5 เมตรซึ่งเลขในเทปจะเป็นเลข 9 เมตรและลากเทปต่ออีกอีก 3 เมตรไปหาหลักแม่หลักแรกซึ่งเลขในเทปจะเป็นเลข 12 ดึงเทปให้ตึงและอยู่ในแนวระนาบแล้วปักหลักไว้ที่เลข 9 ก็จะได้ภาพสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งในภาพข้างล่างจะเป็นจุด ก. ข. และค. ต่อจากนั้นให้วัดระยะจากจุด ก. ผ่านไปทางจุดค.ให้มีความกว้างเท่ากับแถวที่กำหนดหากต้องการระยะระหว่างแถว 7 เมตร ก็วัดกว้าง 7 เมตร ปักหลักไว้เป็นจุด จ. และวัดในแถวนี้ต่อไปโดยให้จุดต่อไปห่างจากจุด จ. 7 เมตรปักหลักไว้ทำเช่นนี้จนถึงริมแปลงปลูกจุดเหล่านี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของแถวต่อไปในการเล็งเพื่อให้หลักหัวแถวอยู่ตรงกันต้องเล็งให้หลักซ้อนกันทุกหลักก็จะเป็นแนวตรง

การออกฉาก

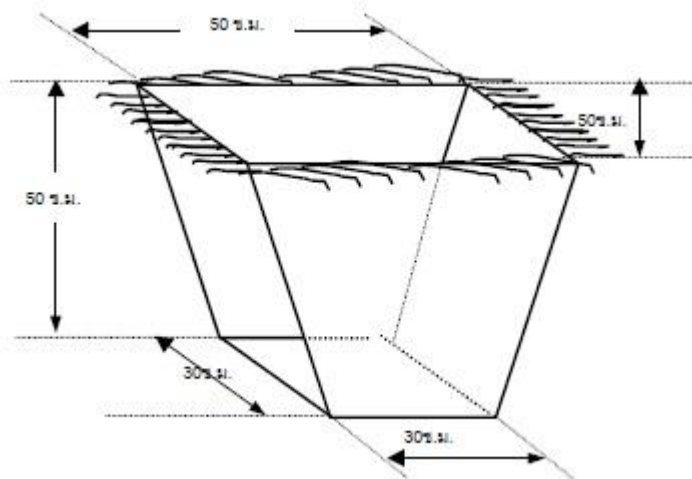
3.3 การปักหลักซอยเมื่อได้หลักแม่ตามแนวทางข้อ 1 และ 2 แล้วก็ปักหลักระหว่างหลักแม่หรือเรียกว่าหลักซอยโดยใช้เทปวัดระยะวัดระหว่างหลักแม่ซึ่งหลักแม่ทุกหลักมีระยะห่างกันที่ใช้ความห่างระหว่างหลักปลูกหารได้ลงตัวโดยทั่วไประยะห่างระหว่างหลักที่ใช้ระยะ 3 เมตรหลักซอยจะปักชิดสายเทปด้านใดด้านหนึ่งที่ตำแหน่ง 3 6 9 12 15 หรือ 18 เมตรเป็นต้นคนงานที่จะทำการปักหลักซอยควรจัดจำนวนคนให้เกินจำนวนหลักที่จะปักหากปักหลักซอยที่ 3 6 9 12 15 และ 18 เมตรแสดงว่าหลักแม่ห่างกัน 21 เมตรจะต้องใช้คนงานในหนึ่งหมู่ 8 คน 2 คนแรกถือเทปวัดระยะที่เลข 0 และ 21 อีก 6 คนจะประจำอยู่ที่เลข 3 6 9 12 15 และ 18 เมตรก่อนเริ่มงานคนงานที่มีหน้าที่ปักหลักจะต้องมีหลักที่จะปักไว้ทุกคนจำนวนเท่ากันและมีฆ้อนไม้คนละ 1 อันการปักหลักหมายปลูกถ้ากระทำได้ถูกต้องโดยเฉพาะขั้นตอนการออกฉากเมื่อมองไปตามแนวตรงหรือแนวทแยงมุมจะเห็นหลักที่ปักไว้เป็นแถวตรงตลอดพื้นที่

4. การปลูก

4.1 การเตรียมหลุมปลูกเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้ลำยางพาราที่ปลูกมีความเจริญเติบโตได้ดีตามที่ควรจะเป็นหลุมปลูกที่ดีจะช่วยเร่งระบบรากให้พัฒนาออกไปตามดินที่เตรียมไว้ เมื่อระบบรากมีประสิทธิภาพความเติบโตก็จะดีขึ้นบริเวณที่เตรียมหลุมปลูกต้องอยู่ด้านหนึ่งด้านใดของหลักหมายปลูกโดยทุกหลุมต้องห่างหลักหมายปลูกในระยะที่เท่ากันเพื่อให้ระยะระหว่างต้นห่างเท่ากัน ตามกำหนดและเมื่อปลูกแล้วจะมองเป็นแถวตรงโดยแนะนำให้ขุดหลุมห่างจากหลักในแนวทางด้านขวามือของหลักให้ริมหลุมอยู่ห่างจากหลักประมาณ 5 ซม. ในกรณีพื้นที่ราบเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อหลักหมายปลูกในขณะขุดหลุม

การขุดหลุมปลูกกรณี ปลูกด้วยกล้าตาเขียว และกล้ายางพาราชำถุงจะ ขนาดของหลุม กว้างยาวลึกประมาณ 50 ซม. ใช้จอบหรือเสียมในการขุด

ในขณะที่ทำการขุดหลุมให้แยกดินชั้นบนและดินชั้นล่างที่ขุดจากหลุมออกจากกันเพื่อใช้รองก้นหลุมก่อนปลูกโดยผู้ขุดหลุมแยกดินไว้ด้านหนึ่งด้านใดของหลุมเช่นหาว่างดินชั้นบนไว้ทางทิศตะวันตกของหลุมดินชั้นล่างควรวางไว้ทางทิศตะวันออกผู้ควบคุมงานจะต้องเป็นผู้สั่งการเพื่อให้ปฏิบัติในทำนองเดียวกัน

4.2 การรองก้นหลุมก่อนการปลูกยางพาราโดยเฉพาะส่วนที่ไม่ได้ใช้เมล็ดปลูกจะต้องทำการรองก้นหลุมด้วยปุ๋ย 0-3-0 หรือร็อคฟอสเฟตผสมกับยาฆ่าปลวกหรือคอปเปอร์ฟอสเฟตจะช่วยรักษาความชื้นในหลุมหลังปลูกกรณีกระทบแล้งทำให้กล้ายางพาราที่ปลูกไม่เหี่ยวเฉายาฆ่าปลวกจะช่วยป้องกันปลวกมากัดกินผิวแห้งของรากยางพาราการกัดกินรากยางพาราปลวกจะกินส่วนที่แห้งและจะเปิดช่องว่างระหว่างรากยางพารากับดินทำให้กล้ายางพาราตายได้ปลวกเหล่านี้เกิดจากการเตรียมพื้นที่ที่เก็บรากไม้เศษไม้เผาไม่หมดหลงเหลืออยู่ในแปลงปลูกยาฆ่าปลวกจะช่วยป้องกันไม่ให้ปลวกมารบกวนที่รากยางพาราก่อนทำการรองก้นหลุมควรทิ้งหลุมที่ขุดแล้วไว้กลางแดดประมาณ 15 วันเพื่อใช้แสงแดดกำจัดโรคราบางชนิด

5. การบำรุงรักษา

การบำรุงรักษาเป็นขั้นตอนที่สำคัญหลังปลูกเพื่อจะให้ต้นยางพาราที่ปลูกไว้มีปริมาณเต็มพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตสมบูรณ์สามารถกรีดเอาน้ำยางพารามาใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่กำหนดโดยทั่วไปยางพาราจะเป็นพืชชนิดโตเร็ว (Fast growing Spp.) มีความเติบโตเฉลี่ยทางเส้นรอบวงวัดที่ระดับอกหรือ GBH (Girth at breast high) ปีละ 8 -10 ซม. จะทำการกรีดยางพาราเมื่ออายุหลังปลูก 6 -7 ปีหรือมีขนาด GBH 50 ซม. ดังนั้นจึงจำเป็นต้องบำรุงรักษาต้นยางพาราให้ได้ขนาดที่ต้องการภายในเวลา 6 - 7 ปีถ้าการบำรุงรักษาไม่ดีโอกาสจะเปิดกรีดเพื่อสร้างรายได้จากยางพาราก็จะช้าไปด้วยการบำรุงรักษาที่สำคัญมีปลูกซ่อมกำจัดความคุมวัชพืชใส่ปุ๋ยแต่งกิ่งป้องกันภัยป้องกันไฟและสำรวจอัตราการตายและความเติบโตซึ่งจะได้แยกกล่าวในรายละเอียดต่อไป

5.1 ปลูกซ่อมหลังจากทำการปลูกไปแล้วต้นยางพาราส่วนหนึ่งจะตายจากสาเหตุต่างๆ เช่นการปลูกไม่ประณีตต้นยางพารากระทบแล้งหลังปลูกถูกโรคราแมลงจำพวกปลวกทำลายหรือเกิดจากภัยธรรมชาติเช่นฝนตกหนักน้ำท่วมโคนนานหรือลมแรงกิ่งหักหักจากตาพันธุหักเป็นต้นจำนวนการตายของยางพาราที่ปลูกยังแปรผันตรงกับวิธีการปลูกโดยวัสดุปลูกชนิดต่างๆด้วยการปลูกด้วยเมล็ดติดตาในแปลงโอกาสการติดของตาจะน้อยหากหลังการติดตาเกิดความแห้งแล้งปกติจะรอดตายหรือติดตาได้สำเร็จไม่เกิน 60% อีก 40% จำเป็นต้องปลูกซ่อมการปลูกด้วยกล้าตาเหี่ยวหากกระทบแล้งหลังปลูกจะมีอัตราการรอดตายต่ำปกติไม่เกิน 70% การปลูกด้วยกล้าชำถุงจะมีอัตราการรอดตายสูงประมาณ 80 % ขึ้นไปเมื่อปรากฏว่าต้นยางพาราที่ปลูกตายก็จำเป็นต้องทำการนำกล้ายางพารามาปลูกซ่อมให้เต็มพื้นที่

ช่วงเวลาที่ทำการปลูกซ่อมควรเป็นช่วงที่มีฝนตกชุกในปีแรกหลังปลูกเสร็จประมาณ 1 เดือน ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคมในปีที่สองปลูกซ่อมตั้งแต่ต้นฤดูฝนประมาณเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ช่วงที่ 1 และประมาณเดือนสิงหาคมเป็นช่วงที่ 2 จะทำการปลูกซ่อมเพียง 2 ปีปีที่ 3 เป็นต้นไปไม่จำเป็นต้องปลูกซ่อมเพราะกล้าที่ปลูกซ่อมในปีที่ 3 จะโตไม่ทันกับกล้าต้นแรกจะกลายเป็นกล้าที่ถูกข่ม (Suppress) ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ยกเว้นพื้นที่ที่ต้นยางพาราตายต่อเนื่องกัน มากกว่า 3 ต้นเป็นต้นไปโดยพื้นที่นั้นไม่มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างดินหรือมีระดับน้ำใต้ดินตื้น กล้ายางพาราที่นำมาปลูกซ่อมใช้กล้ายางพาราชำถุงในปีแรกให้มีฉัตรใบ 1- 2 ฉัตรและปลูกซ่อมในปีที่ 2 ใช้กล้ายางพาราที่เลี้ยงไว้ค้างปีมีฉัตรใบประมาณ 3-4 ฉัตรทั้งนี้เพื่อจะได้มีความเจริญเติบโตได้ทันกล้าที่ปลูกก่อน

ก่อนจะทำการปลูกซ่อมจะต้องทำการสำรวจตรวจนับว่าในพื้นที่ปลูกมีต้นตายกี่ต้นเพื่อจะได้นำกล้ายางพาราไปซ่อมได้ครบจำนวนและจะต้องทราบว่ต้นที่ตายอยู่ส่วนไหนของแปลงปลูกแสดง ตำแหน่งตายได้ง่ายๆโดยใช้เศษกระดาษเขียนจำนวนต้นตายไว้ที่หลักหัวแถวแต่ละแถวผู้ที่เข้าทำการ ปลูกซ่อมใช้คนงาน 2 คนจะหามกล้ายางพาราเข้าไปในแถวที่จะทำการปลูกซ่อมเท่ากับจำนวนต้นตายใน 2 แถวที่ติดกันเมื่อปลูกซ่อมในแถวที่ 1 เสร็จเดินวกกลับมาแถวที่ 2 ปลูกซ่อมมาเรื่อยๆจนหมดแถวกล้ายางพาราก็จะหมดพอดีเมื่อหมด 2 แถวรับกล้ายางพาราชุดใหม่เพื่อจะเข้าปลูกซ่อมในแถวที่ 3- 4 ต่อไป หากมีคนงานหลายชุดผู้คุมงานจะเป็นผู้จัดแถวให้เข้าทำงาน

5.2 กำจัดควบคุมวัชพืช วัชพืชมีส่วนสำคัญในการยับยั้งชะลอความเจริญเติบโตของ ยางพาราจึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการกำจัดและควบคุมวัชพืชซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอดชั่วอายุของยางพาราวิธีการกำจัดวัชพืชมี 3 วิธี

5.2.1 ใช้แรงงานโดยการใช้อุปกรณ์รอบโคนถากในแถวหรือทางระหว่างแถวนิยมใช้ ในขณะที่ยางพารามีอายุน้อยๆเศษวัชพืชจากการถากให้นำมาสูมโคน (Munching) เพื่อช่วยลดการคายน้ำ บริเวณโคนและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเป็นการช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินด้วยเศษวัชพืชที่ได้จากการถาก

5.2.2 ใช้เครื่องจักรกลได้แก่การไถพรวนด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยางเป็นการปรับปรุง โครงสร้างของดินหรือการใช้เครื่องตัดหญ้าตัดทั่วพื้นที่เครื่องจักรกลสามารถดำเนินการได้เร็วทันกับเวลา

5.2.3 ใช้สารเคมีสารเคมีที่นำมาใช้กำจัดวัชพืชจะเลือกใช้สารเคมีที่ไม่เกิดการตกค้าง หรือทำลายสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น Glyphosate 48% เป็นต้นการใช้สารเคมีต้องคำนึงถึงอายุของต้น ยางพาราปกติจะใช้สารเคมีเมื่อยางพารามีอายุ 3 ปีขึ้นไปในการใช้แต่ละครั้งต้องระวังไม่ให้ยาเคมีฉีดพ่น ถูส่วนสีเขียวของลำต้น

5.3 ใส่ปุ๋ย ยางพาราที่นำมาปลูกปัจจุบันเป็นยางพันธุ์ดีจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งความ เจริญเติบโตให้ได้ขนาดกรีดเมื่อถึงกำหนดเวลา 6- 7 ปีเนื่องจากต้นตอพันธุ์ของยางพาราพันธุ์ดีได้เมล็ด มาจากยางพาราพันธุ์รุ่นก่อนๆถ้าได้ต้นตอพันธุ์ที่เป็นยางพารารุ่นแรกๆที่เรียกว่าพาราเดิมหรือ พันธุ์พื้นเมืองและสภาพดินที่ปลูกเป็นดินใหม่การใส่ปุ๋ยก็ไม่จำเป็นมากนักแต่ปัจจุบันยางพาราเดิมหรือ พันธุ์พื้นเมืองแทบไม่มีปลูกให้เก็บเมล็ดมาทำต้นตอยางพาราได้และพื้นที่ที่ปลูกส่วนมากก็เป็นพื้นที่ เสื่อมโทรมหรือผ่านการปลูกพืชชนิดอื่นๆมาแล้วดังนั้นการปลูกยางพาราเพื่อหวังผลในทางเศรษฐกิจจึง จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยที่ใช้กับยางพารามี 2 ชนิดคือปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานการควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยอินทรีย์มีแต่การควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยเคมีสถาบันวิจัยยางกรมวิชาการเกษตร จึงได้แนะนำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีกับสวนยางพาราโดยใช้ปุ๋ยสำเร็จหรือผสมเองก็ได้โดยคำแนะนำนี้จะเปลี่ยนแปลงสูตรปุ๋ยเป็นระยะเป็นการปรับปรุงให้ทันสมัยตามผลงานที่ทำการวิจัยได้โดยหลังสุดเมื่อปี 2542 สถาบันวิจัยยางได้แนะนำปุ๋ยเคมีไว้ดังนี้

5.3.1 ชนิดของปุ๋ย

สูตรที่	N	P	K	ใช้กับ	สภาพดิน
1	20	8	20	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราเดิม
2	20	10	12	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูกยางพาราใหม่
3	30	5	18	ยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว	ทุกสภาพแหล่งดิน

5.3.2 ช่วงเวลาการใส่ปุ๋ยและอัตราปุ๋ยที่ใช้สำหรับยางพาราก่อนเปิดกรีด

ปีที่	ครั้งที่	อายุต้นยาง (เดือน)		อัตรากรัม/ต้น		
				แหล่งปลูกยางเดิม		แหล่งปลูกยางใหม่
				ดินร่วนเหนียว	ดินร่วนทราย	ดินทุกชนิด
1	1	2	กรกฎาคม	70	100	60
	2	5	ตุลาคม	100	140	80
	3	11	เมษายน	130	170	100
2	4	14	กรกฎาคม	150	200	110
	5	16	กันยายน	150	210	110
	6	23	เมษายน	150	210	120
3	7	28	กันยายน	230	320	180
	8	36	พฤษภาคม	230	320	180
4	9	40	กันยายน	240	330	180
	10	47	เมษายน	240	330	180
5	11	52	กันยายน	260	360	200
	12	59	เมษายน	260	360	200
6	13	64	กันยายน	270	370	200
	14	71	เมษายน	270	370	200

เวลาการใส่ปุ๋ยอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับความชื้นในดินอาจจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสมด้วยก็ได้และพยายามใส่ปุ๋ยหลังการกำจัดวัชพืช

5.3.3 การใส่ปุ๋ยอย่างพาราหลังเปิดกริดให้ปุ๋ยปีละ 2 ครั้งครั้งละ 500 กรัมต่อต้น ครั้งแรกต้นฤดูฝนหลังจากยางผลัดใบเมื่อใบอ่อนเริ่มเฟสลาดประมาณเดือนเมษายน - พฤษภาคมครั้งที่สองประมาณเดือนสิงหาคม - กันยายนสำหรับพื้นที่ดินใหม่หรือดินปลูกพืชคลุมดินใน 2 ปีแรกอาจจะไม่ต้องให้ปุ๋ยเพราะจะคงมีธาตุอาหารที่จำเป็นหลงเหลืออยู่

5.3.4 วิธีการใส่ปุ๋ยอย่างพารามีหลายวิธีเลือกใช้ได้ตามปัจจัยต่างๆ

- การใส่แบบหว่านเป็นการหว่านปุ๋ยทั่วบริเวณที่จะทำการใส่ปุ๋ยเหมาะกับพื้นที่สวนยางพาราที่เป็นที่ราบและกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีควรดูแลใช้กรณีมีฝนตกชุกเพราะจะทำให้หน้าฝนชะล้างปุ๋ยไปได้

- การใส่เป็นแถบเป็นการใส่ปุ๋ยโดยโรยปุ๋ยเป็นแถบตามแนวแถวยางพาราวิธีนี้ใช้กับพื้นที่ลาดชันเล็กน้อยโดยจะเป็นร่องใส่ปุ๋ยแล้วกลบควรใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ 2 ปีขึ้นไป โดยแถบควรห่างจากโคนต้นประมาณ 1-1.50 เมตร ตามชั้นอายุของต้นยางพาราโดยสังเกตจากรัศมีใบ เช่นกันความกว้างของแถบประมาณ 1 ตารางหรือใช้รถไถนาติดฉนวนเดียวเจาะร่องความลึกประมาณ 5 ซม. หากลึกกว่านั้นจะตัดรากยางพาราให้เสียหายได้สำหรับยางพาราที่กริดแล้วทำร่องให้ห่างโคนต้น 1.50 เมตรซึ่งจะมีรากที่มีประสิทธิภาพดูดซับปุ๋ยอยู่มาก

- การใส่แบบหลุมเป็นการขุดหลุมใส่ปุ๋ยแล้วกลบเหมาะสำหรับพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ที่มีฝนตกชุกติดต่อกันเป็นเวลานานโดยขุดหลุมข้างลำต้น 2 หลุมในครั้งต่อไปให้เปลี่ยนหลุมให้ตั้งฉากกับ 2 หลุมแรกระยะห่างของหลุมจากโคนต้นเป็นไปตามชั้นอายุของต้นยางพาราในกรณีที่กำลังกำจัดวัชพืชไม่ทันหรือใส่ปุ๋ยที่ไม่ตรงกับการกำจัดวัชพืชควรใช้วิธีนี้เป็นหลักการใส่ปุ๋ยโดยวิธีนี้ลดการสูญเสียปุ๋ยได้มาก

5.4 การตัดแต่งกิ่ง ต้นยางพาราพันธุ์ดีก่อนจะทำการเปิดกริดเอาน้ำยางพาราควรมีลำต้นเปล่าตรง (Clear Bole) ประมาณ 3 เมตรจากพื้นดินเพื่อสะดวกในการเปิดหน้ากริดช่วยทำให้ลมพัดโกรกได้ลดความชื้นในแปลงป้องกันการเกิดโรคราในแปลงได้ระดับหนึ่งและที่สำคัญเมื่อต้นยางพาราใกล้ครบรอบตัดฟันสามารถกริดยางพาราหน้าสูงได้และจำหน่ายต้นไม้ได้ราคาดีเพราะราคาไม้ยางพารามีราคาดีในส่วนที่สามารถนำไปปอกเป็นวีเนียร์ทำผิวไม้อัดได้

ต้นยางพาราพันธุ์ดีจะแตกกิ่งมากน้อยในขณะกำลังเจริญเติบโตตามลักษณะจำเพาะของแต่ละชนิดพันธุ์ยางพาราจะแตกกิ่งมากเมื่อมีการชะงักความเจริญเติบโตในช่วงกระทบกับความแห้งแล้งหรือขาดปุ๋ยเพื่อปรับปรุงทรงให้ได้ตามกำหนดจึงจำเป็นต้องมีการแต่งกิ่งยางพาราทุกระยะเมื่อตรวจพบมีกิ่งงอกออกมาจะทำการแต่งกิ่งประมาณ 3 ปีโดยมีหลักการดังนี้

ปีที่	การแต่งกิ่ง
1	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น 30 ซม.ลงมา
2	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น 130 ซม.ลงมา
3	ตัดทุกกิ่งที่สูงจากพื้น 300 ซม.ลงมา

การแต่งกิ่งจะต้องคำนึงถึงยอดของต้นยางพาราที่เหลือด้วยเพราะหากตัดแต่งกิ่งออกไปมากใบยางพาราที่มีหน้าที่สังเคราะห์แสงจะลดน้อยลงไปด้วยทำให้ความเจริญเติบโตลดน้อยลงปกติจะตัดกิ่งออกแต่ละครั้งประมาณ 1 ใน 3 ของเรือนยอดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการตัดแต่งกิ่งในปีแรกตัดแต่งได้ตลอดเวลาปีที่ 2 และ 3 ควรดำเนินการเมื่อยางพาราเริ่มชะงักการเจริญเติบโตประมาณเดือนธันวาคม-มกราคม

5.5 ป้องกันภัยภัยที่เกิดกับสวนยางพาราเกิดได้จากคนสัตว์โรคราแมลงและภัยธรรมชาติ

- **ภัยจากคน** เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือเกิดจากเจตนาที่ไม่หวังดีต่อเจ้าของสวนยางพาราความรู้เท่าไม่ถึงการณ์มักได้แก่การไม่เข้าใจในขั้นตอนของการบำรุงรักษาการถากวัชพืชรอบโคนหรือในแถวหรือพรวนโคนดำเนินการโกสโคนต้นยางพาราขนาดเล็กทำให้กระทบกระเทือนถึงเรือนรากการถากในแถวโดยมีดหรือเครื่องตัดหญ้าตัดลำต้นของต้นยางพาราหรือมีดบาดลำต้นเป็นแผลการฟันสารเคมีกำจัดวัชพืชถูกยอดยางพาราทำให้ยอดของต้นยางพาราเหี่ยวเฉาหรือการใส่ปุ๋ยใกล้บริเวณโคนทำให้ต้นยางพาราเหี่ยวตายเป็นต้นภัยที่เกิดจากเจตนาเช่นโกรธแค้นเจ้าของสวนยางพารา มาแอบฟันต้นยางพาราทิ้งหรือใช้ยาฆ่าตอรดบริเวณโคนต้นทำให้ต้นยางพาราตายเป็นต้น

การป้องกันและแก้ไข ภัยที่เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์สามารถแก้ไขได้ โดยการให้ความรู้และควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดสำหรับภัยจากการเจตนาจำเป็นต้องแก้ไข โดยกระบวนการมวลชนสัมพันธ์และทางนิติศาสตร์

- **ภัยจากสัตว์** เกิดได้ทั้งสัตว์เลื้อยและสัตว์ป่าภัยจากสัตว์เลื้อยพบมากคือ วัวควายเข้ามากินหญ้าในแปลงปลูกยางพาราเหยียบย่ำถูกต้นยางขนาดเล็กเสียหายหรือใช้ลำตัวเสียดสีกับเปลือกต้นยาง

การป้องกันและแก้ไข การล้อมรั้วหรือการกำจัดวัชพืชที่เป็นอาหารของสัตว์เลื้อยจะป้องกันได้ส่วนหนึ่งในบางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้ยามระวางสัตว์เลื้อยติดป้ายตักเตือนเจ้าของสัตว์หรือพบปะพูดคุยกับเจ้าของสัตว์หากดำเนินการแล้วยังแก้ปัญหาไม่ได้ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายในส่วนของสัตว์ป่าการทำให้เตียนโล่งอยู่โดยสม่ำเสมอป้องกันเม่นและหมีได้สำหรับช้างป่าป้องกันได้โดยงดปลูกพืชอาหารช้างในพื้นที่ปลูกยางพาราจะทำให้ปัญหาเบาบางลง

- **ภัยจากโรคราแมลง** ที่มักจะพบในแปลงยางพารา คือ โรคใบยางพาราร่วงในช่วงฤดูฝนที่เกิดจากราไฟทอปเทอร่าซึ่งเกิดกับยางพาราบางชนิดโดยเฉพาะพันธุ์ RRIM 600 โรคราดำทำลายท่อน้ำยางทำให้ยางพาราหน้าแห้งไม่มีน้ำยางพาราไหลโรคราสีชมพูที่กิ่งของยางพาราขนาดใหญ่ในส่วนของแมลงที่พบมากคือปลวกกัดกินเปลือกรากที่แห้งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างดินกับรากต้นยางพาราทำให้ต้นยางพาราเหี่ยวตายตัวด้วงหนอนทรายเพลี้ยหอยสามารถกำจัดโดยใช้สารฆ่าแมลง

การป้องกันและแก้ไข ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขจากสาเหตุของโรครานั้นโรคใบร่วงจากราไฟทอปเทอร่าก่อนปลูกจะต้องศึกษาจากแผนที่ขอบเขตโรคระบาดยางพาราก่อนว่าเขตพื้นที่ที่จะปลูกนั้นมีการระบาดของโรคนี้หรือไม่หากมีต้องงดปลูกยางพาราพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้แต่หากปลูกไปแล้ววิธีป้องกันเบื้องต้นคือหยุดการแพร่กระจายของเชื้อราชนิดนี้เชื้อราชนิดนี้ไม่สามารถติดต่อไปทางอากาศได้พาหะของราชนิดนี้คือคนรถยนต์ที่เคยผ่านแปลงที่มีราชนิดนี้ระบาดหรือเครื่องมือกรีดยางพาราที่เคยใช้กับแปลงที่มีราชนิดนี้มาก่อนโดยเฉพาะอย่างไรก็ตามการป้องกันก็ทำได้ยากยิ่งผลกระทบของโรคนี้จะทำให้น้ำยางพาราลดปริมาณลงเพราะใบสีเขียวที่มีคลอโรฟิลล์ถูกทำลายการสร้างอาหารโดยการสังเคราะห์แสงลดลงดังนั้นหลังจากการเกิดใบร่วงผ่านไปแล้วเจ้าของสวนจะต้องปรับปรุงแปลงปลูกโดยการใส่ปุ๋ยยูเรียเร่งการงอกของใบเพื่อให้การสังเคราะห์แสงเป็นไปตามปกติ

- **ภัยจากธรรมชาติ** เกิดจากความแปรปรวนของธรรมชาติรอบตัวเช่นฝนตกหนักเกิดน้ำท่วมแปลงยางพาราขนาดเล็กแช่ขังอยู่หลายวันฝนทิ้งช่วงเกิดความแห้งแล้งบางครั้งเกิดไฟป่าลุกลามไหม้แปลงปลูกลมแรงทำให้ต้นยางพาราโค่นล้มลมพายุหมุนทำให้กิ่งยางพาราหักหรือพายุไต้ฝุ่นทำลายพื้นที่สวนยางพาราเป็นบริเวณกว้างเช่นกรณีไต้ฝุ่นเกย์ในปลายปีพ.ศ. 2532 ทำลายสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรแผ่นดินไหวทำให้เกิดแผ่นดินแยกหรือยุบตัวบางครั้งแผ่นดินไหวในทะเลก่อให้เกิดคลื่นยักษ์ซึนามิซัดใส่สวนยางพาราที่ปลูกริมทะเลได้รับความเสียหายเฉกเช่นปลายปีพ.ศ. 2547 ที่ 6 จังหวัดภาคใต้เป็นต้น

การป้องกันและแก้ไข ภัยจากธรรมชาตินับเป็นภัยที่ป้องกันแก้ไขได้ยากเพราะเจ้าของสวนจะไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะเกิดภัยได้ขึ้นในเวลาใดแต่ภัยธรรมชาติที่ไม่รุนแรงก็แก้ไขได้บ้างเช่น

1) การป้องกันลมที่เกิดจากลมมรสุมซึ่งจะทำให้ต้นยางพาราที่มีอายุประมาณ 3 ปีขึ้นไปล้มจากลมมรสุมที่พัดแรงได้แนะนำไว้แล้วในขั้นตอนของการปักหลักหมายปลูกแต่บางครั้งกำหนดทิศทางของหลักไม่ได้หากเกิดลมมรสุมพัดแรงจะปรากฏในกรณีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงยางพาราล้มก่อนหน้าที่จะตัดแต่งกิ่งหรือล้มไปก่อนแล้วแก้ไขได้โดยการตัดยอดของต้นที่ล้มแล้วใช้รถแบคโฮขุดหลุมฝังใหม่หรือขุดหลุมด้วยแรงคนปลูกใหม่ก็ได้

2) การป้องกันไฟไหม้สวนยางพาราที่เกิดจากความแห้งแล้งในประเทศไทยจะเกิดความแห้งแล้งในช่วงปลายปีถึงต้นปีระหว่างเดือนธันวาคม - เมษายนการปลูกสร้างสวนยางพาราเป็นการลงทุนสูงหากถูกไฟไหม้เสียหายค่าตอบแทนต่างๆที่จะได้รับเป็นศูนย์จึงจำเป็นต้องป้องกันไฟไหม้อย่างได้ผลหลักการสำคัญของการป้องกันไฟคือการลดวัชพืชออกจากแปลงให้มากที่สุดเมื่อมีวัชพืชอยู่น้อยไฟก็ไม่เกิดขึ้นในแปลงการป้องกันไฟมีหลายวิธีแต่ที่ได้ผลดีที่สุดสำหรับการป้องกันไฟในแปลงยางพาราคือ

2.1) ใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางไถพรวนระหว่างแถวของยางพาราโดยใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางไถผานไถ 7 จานไถระหว่างแถวดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคมจะทำให้วัชพืชถูกไถพลิกทับอยู่ใต้ผิวดินสำหรับชีไถในแปลงยางพาราอายุ 1 ปีไถแยกจากโคนยางพาราอายุ 2-6 ปี

2.2) การทำแนวป้องกันไฟวิธีนี้ใช้กับสวนยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ลาดชันทุกชั้นอายุและยางพาราที่เปิดกรีดแล้วทุกสภาพพื้นที่เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวเครื่องจักรเข้าไปทำงานไม่ได้วิธีการทำแนวกันไฟโดยการไถขอบถากวัชพืชกวาดรวมกองกลางและทำการชิงเผาแนวกันไฟที่จะทำการรอบเขตแปลงริมทางตรวจการและทำแนวย่อยในแถวยางพาราเพื่อให้มีวัชพืชหลงเหลืออยู่น้อยที่สุดและถ้าสามารถถากวัชพืชออกจากแปลงปลูกมาเผาได้มากที่สุดก็จะปลอดภัยที่สุดอย่างไรก็ตามกรณีพื้นที่มาก ๆ การจะทำให้วัชพืชหมดสิ้นไปในครั้งเดียวจะไม่ทันกับความแห้งแล้งจึงควรทำกิจกรรมต่างๆเป็นขั้นเป็นตอนดังนี้

- ทำแนวกันไฟรอบแปลงและทางตรวจการก่อนโดยถากหญ้าด้วยจอบกว้างประมาณ 20 เมตรกวาดวัชพืชรวมกองแถวยางพาราและทำการชิงเผาในเวลากลางคืนการชิงเผาคควรระวังมิให้มีความรุนแรงโดยจำกัดกองเชื้อไฟให้มีขนาดเล็กและห่างต้นยางให้มากที่สุด

- ต่อมาทำแนวซอยเข้ากลางล๊อคที่เหลือไปเรื่อยๆจนหมดพื้นที่

ข้อควรระวังในการทำแนวกันไฟและชิงเผา

- 1) ระหว่างทำแนวป้องกันไฟและชิงเผาไม่เสร็จจะไต่ยามระวังไฟในเวลากลางคืน
- 2) แปลงที่จะทำการถากเตียนในแนวกันไฟได้จะต้องกำจัดวัชพืชมาอย่างต่อเนื่อง
- 3) ในกรณีพื้นที่ลาดเทการทำแนวกันไฟในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ควรกองเศษวัชพืชไว้ใกล้แถวที่อยู่ข้างล่างมากกว่าข้างบนเพราะเวลาเผาไฟยอดไฟจะเอียงขึ้นหากองวัชพืชควรมีความกว้างไม่เกิน 50 ซม.

- 4) วัชพืชที่ถากหรือถากไว้ให้ทำการเผาโดยเร็วไม่ควรทิ้งไว้เกิน 7 วันควรชิงเผาขณะที่เศษวัชพืชมีความชื้นหลงเหลืออยู่บ้างจะทำให้การชิงเผาสะดวกขึ้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนเนื้อที่ด้วยหากพื้นที่เป็นผืนใหญ่ควรวางแผนการถากวัชพืชเป็นตอนช่วยและชิงเผาไปตามลำดับไม่ควรถากวัชพืชหมดคราวเดียวทั้งแปลงแล้วค่อยจุดเพราะจะทำให้หญ้าแห้งกรอบไฟไหม้รุนแรง

- 5) ช่วงเวลาการชิงเผาที่ดีที่สุดระหว่างเดือนพฤศจิกายน - มกราคมซึ่งเป็นช่วงอากาศเย็นใช้เวลาระหว่าง 18.00 น. - 24.00 น

6) การเริ่มเผาให้เริ่มจากทางใต้ลมก่อนเสมอโดยเลือกแถวที่อยู่ใต้ลมที่สุดและในแถวก็ให้เผาจากใต้ลมเช่นกันเมื่อแถวแรกไฟไหม้ไปประมาณ 10 เมตรจึงเผาแถวที่ 2 โดยใน 1 แถวมีคนงานประจำ 2 คนสำหรับในพื้นที่ลาดเทให้เริ่มเผาจากยอดเขาลงหาตีนเขา

7) อุปกรณ์ประจำตัวคนงานที่มีหน้าที่ชิงเผาคนที่ 1 มีถังฉีดน้ำคนที่ 2 มีไม้ตีไฟเมื่อไฟลุกแรงคนงานทั้ง 2 จะชะลอการลุกไหม้ด้วยการใช้อุปกรณ์ดับไฟที่มีและเมื่อเผาแต่ละแถวเสร็จแล้วจะทำการดับไฟที่คงไม่เศษไม่ปลายไม้เป็นถ่านไฟให้หมด

8) ในเช้าของวันรุ่งขึ้นจะต้องจัดคนงาน 1 หมู่ออกตรวจสอบบริเวณที่เผาผ่านไปแล้วเมื่อค้นหาปรากฏมีไฟยังคุกรุ่นอยู่ในแปลงปลูกให้ดับให้หมดเวลาที่ตรวจสอบที่ดีที่สุดคือประมาณ 11.00 น. ซึ่งแดดเริ่มร้อนขึ้น

อย่างไรก็ดีการจำกัดวัชพืชอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจะช่วยให้การชิงเผากะทำได้ง่ายและไม่มีผลกระทบต่อต้นยางกล่าวคือการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชประเภทไบเล้งเดี่ยวให้หมดจากแปลงตั้งแต่ยังมีขนาดเล็กและเมื่อวัชพืชเปลี่ยนสภาพเป็นไบเล้งคูให้ทำการกำจัดบ่อยครั้งให้ย่อยสลายในฤดูฝนให้มากจะช่วยให้มีเศษวัชพืชเหลือตกค้างในฤดูแล้งน้อยลงมาก

5.6 สำราวจัตรอดตายและความเจริญเติบโต สำราวจัตรอดตายและความเติบโตเป็นการประเมินผลการทำงานที่ผ่านมาในทุกปีว่ามีความสำเร็จหรือผิดพลาดประการใดเพื่อจะได้แก้ไขได้ในปีต่อไปข้อมูลที่ต้องสำรวจคือ

- **เปอร์เซ็นต์รอดตาย** คือจำนวนต้นยางพาราที่รอดตายในแต่ละปีการปลูกยางพาราโดยทั่วไปควรมีจำนวนต้นรอดตายในปีแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ปีที่สองไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 และปีที่สามไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 จึงจะประสบผลสำเร็จ

- **ความโตทางเส้นรอบวงระดับอก** (Girth at Breast high) หรือเรียกย่อๆว่า GBH คือความโตทางเส้นรอบวงในระดับ 1.50 ม. ใช้หน่วยวัดเป็นเซนติเมตรยางพาราเป็นพืชโตเร็ว

- **ความสูง** ต้นยางพาราจะมีความสูงเฉลี่ยเมื่อโตพร้อมกรีดที่อายุ 6-7 ปี ประมาณ 12- 15 เมตรตามลักษณะของแต่ละชนิดพันธุ์และการจัดระยะปลูกดังนั้นความสูงเฉลี่ยทุกปีน่าจะเพิ่มขึ้นปีละ 2 เมตรเป็นอย่างน้อยถ้าเริ่มปลูกทันในเดือนพฤษภาคมของทุกปีการวัดความสูงวัดจากพื้นดินถึงเรือนยอดนิยมใช้หน่วยวัดเป็นเมตร

ช่วงเวลาของการดำเนินการควรดำเนินการเมื่อต้นยางพาราชะงักการเจริญเติบโตจากความแห้งแล้งประมาณเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ของทุกปีข้อมูลทั้งสามอย่างสามารถตรวจวัดพร้อมกันได้จำนวนต้นที่เป็นตัวอย่างที่ใช้ตรวจวัดขึ้นอยู่กับปริมาณพื้นที่ที่ปลูกโดยข้อเท็จจริงแล้วหากสำรวจตรวจวัดได้ถึง 100% ข้อมูลจะถูกต้องมาก

6. การเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางพารา

6.1 การเตรียมการก่อนกรีดยางพารา เมื่อยางพาราที่ปลูกไว้มีอายุ 6 – 6.5 ปีเต็มจะต้องทำการตรวจสอบดูว่ายางพาราที่ปลูกไว้มีขนาดโตที่จะทำการกรีดยางได้ประมาณร้อยละเท่าใดโดยการวัดความโตทางเส้นรอบวงที่ระดับอกว่ามียางพาราที่โตเกิน 50 ซม.จำนวนเท่าใดทำเครื่องหมายไว้ให้ชัดเจนโดยอาจจะใช้สีแดงทาไว้เป็นรูปเครื่องหมายใดๆก็ได้การเปิดกรีดในปีแรกควรมีจำนวนต้นที่ได้ขนาดมากกว่า 50% ของจำนวนปลูกทั้งหมดปัจจุบันนิยมกรีดยางพาราหน้าแรกที่มีความสูง 75 ซม.ขนาดของลำต้นอาจจะเล็กกว่าเดิมได้บ้างแต่ไม่ควรต่ำกว่า 45 ซม.หากมีจำนวนต้นที่กรีดได้น้อยกว่า 50% ให้เปิดกรีดในปีที่ 7 ซึ่งสามารถกรีดได้ทุกต้นแล้วยกเว้นต้นที่ปลูกซ่อมในปีที่ 2 และยังมีขนาดเล็ก

6.2 การกรีดยางระบบการกรีดยางของสวนป่า ใช้ระบบการ เปิดหน้ากรีด 1/3 ของลำต้นกรีด 2 วันหยุด 1 วัน

ข้อปฏิบัติของผู้กริดยางพาราในแปลงกริดผู้กริดยางจะต้องปฏิบัติในเรื่องต่างๆดังนี้

ก. ตำแหน่งที่จะทำการเปิดกริดยางพาราโดยทั่วไปจะเปิดกริดที่ระดับความสูง 1.50 เมตรเหนือรอยเท้าข้างแต่จากการวิจัยของสถาบันวิจัยยางแนะนำว่าเฉพาะหน้ากริดแรกให้เปิดกริดที่ความสูง 75 ซม. เหนือรอยเท้าข้างจะเหมาะสมที่สุด

ข. กริดยางจากซ้ายบนมาขวาล่างให้มีความลาดเอียงของหน้ากริดประมาณ 35 องศา ก่อนเปิดกริดจะต้องทำรอยขีดหน้าหลังเพื่อไม่ให้หน้ากริดล้าไปด้านหนึ่งด้านใดและนำลวดรับจอกยางมาผูกไว้ต่ำจากหน้ากริดประมาณ 6 - 8 นิ้วในร่องรอยขีดด้านหน้าต่ำกว่าหน้ากริดประมาณ 4 นิ้วให้ปักลึกลงไปเพื่อรับน้ำยางลงจากรับน้ำยาง

ค. การกริดยางแต่ละครั้งต้องสูญเสียเปลือกน้อยที่สุดไม่เกินครึ่งละ 2-3 มิลลิเมตรในหนึ่งเดือนสูญเสียเปลือกไม่เกิน 3 ซม.

ง. กริดยางทุกวันที่ยฝนไม่ตกระหว่างเวลา 04.00 - 06.00 น. เริ่มเก็บน้ำยาง 06.00 - 08.00 น. วันไหนกริดยางไม่ได้ให้แจ้งให้เจ้าของสวนยางพาราทราบการเปิดกริดยางสัปดาห์แรกให้หยางจกรับน้ำยางไว้เพื่อทำเศษยางเมื่อน้ำยางเริ่มไหลดีแล้วจึงเก็บน้ำยางส่งจุดซึ่งในกรณีขายน้ำยางสดหรือนำไปแปรรูปที่โรงงานกรณีทำยางแผ่นดิบหลังการเก็บน้ำยางแต่ละครั้งให้คว่ำจอกไว้ที่ลวดรับน้ำยางแม้จะมีน้ำยางไหลอยู่ก็ตามเพื่อป้องกันกรดในอากาศหรือที่มาพร้อมน้ำฝนไปตกค้างอยู่ในจอกยางซึ่งจะทำให้จอกยางสกปรกทำให้น้ำยางที่กริดวันต่อไปแข็งตัวในจอกได้

จ. ไม่กริดยางในวันที่ฝนตกจนหน้ากริดเปียกชื้น

ฉ. เศษยางทุกประเภทเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นให้รวบรวมส่งเจ้าของสวนยางพาราเพื่อนำไปจำหน่ายแบ่งผลประโยชน์ตามข้อตกลง

ช. ผู้กริดยางต้องพยายามป้องกันเชื้อราสมดินในหน้ากริดที่ผ่านมาแล้วทุกเดือน

ซ. อุปกรณ์ที่ใช้ในการกริดยางอันได้แก่มีดกริดยางหินลับมีดกริดยางเครื่องให้แสงสว่างในเวลากลางคืนถึงเก็บรวบรวมน้ำยางสดเป็นอุปกรณ์ส่วนตัวที่ผู้กริดยางต้องหามาด้วยตนเอง

ทั้งนี้ จำนวนวันกริดรวมต่อปีไม่ควรเกิน 160 วัน

6.3 การเก็บรวบรวมน้ำยางสด

ต้นยางพาราที่ได้ทำการกริดยางทุกต้นจะมีน้ำยางสดไหลลงจอกที่หยางรับไว้ประมาณ 2-3 ชั่วโมงส่วนใหญ่จะหยุดไหลช่วงเวลากลางคืนหรือขึ้นอยู่กับอุณหภูมิในแปลงกริดด้วยหากเป็นช่วงอากาศหนาวเย็นจะไหลนานกว่าช่วงอากาศร้อนผู้กริดยางจะต้องใช้การสังเกตเองเมื่อน้ำยางพาราส่วนใหญ่หยุดไหลแล้วผู้กริดยางพาราจะเก็บน้ำยางพาราลงถึงเก็บซึ่งเป็นถังปากกว้างเท่ากันถึงเมื่อเก็บน้ำยางหมดทุกต้นแล้วจึงเทใส่ถังที่มีฝาปิดเพื่อการขนส่งเมื่อรวบรวมน้ำยางได้แล้วก็จะเข้าสู่ขบวนการจำหน่ายต่อไป

6.4 การคำนวณผลผลิตรายปี

การคำนวณผลผลิตเพื่อประมาณการเป้าหมายรายปี ดำเนินการดังนี้

- กรณีแปลงเปิดกริดหลัง 3 ปีขึ้นไป ได้จากการเก็บสถิติย้อนหลังรายแปลงของสวนป่าเพื่อหาค่าเฉลี่ยต่อไร่ จากนั้นจึงนำมาใช้คำนวณประมาณการเป้าหมายปีถัดไป ดังสมการ

ค่าเฉลี่ยปริมาณผลผลิตน้ำยางพารารายแปลง (กก./ไร่) x พื้นที่ (ไร่) = เป้าหมายรายแปลง

- กรณีแปลงเปิดกริด 1-3 ปีแรก การคำนวณผลผลิตจากการอ้างอิงข้อมูลผลผลิตจากสถาบันวิจัยยาง ดังสมการ

ข้อมูลผลผลิตยางเปิดกริดตามอายุ 1-3 ปี รายแปลง (กก./ไร่) x พื้นที่ (ไร่) = เป้าหมายรายแปลง

ปีกรีด	1	2	3
ผลผลิต (กก./ไร่)	171	233	280

ดังนั้น ผลรวมของเป้าหมายรายแปลง = เป้าหมายผลผลิตยางพาราประจำปี

7. การทำไม้ยางพารา

ไม้ยางพารา เป็นผลผลิตสุดท้ายที่เจ้าของสวนยางพาราจะได้รับเมื่อครบรอบตัดฟันหรือเมื่อหยุดกรีดยางพาราแล้วเนื้อไม้ยางพารามีประโยชน์ในวงการอุตสาหกรรมมากราคาดจะขึ้นลงตามปัจจัยต่างๆหลายประการเช่นภาวะความต้องการของตลาดโลกขนาดของไม้จำนวนของต้นยางพาราที่คงเหลือความใกล้เคียงจากตลาดหรือท่าเรือสภาพพื้นที่ปลูกเส้นทางคมนาคมฤดูกาลและราคายางพาราแผ่นดินและราคาน้ำยางสดเป็นต้น

ภาวะความต้องการของตลาดโลกเนื้อไม้ยางพาราส่วนใหญ่จะส่งออกไปขายยังต่างประเทศมีผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปในประเทศบ้างแต่ไม่มากนักเมื่อตลาดโลกมีความต้องการเนื้อไม้ยางพารามากราคาไม้ยางพาราในประเทศก็จะปรับตัวสูงขึ้นด้วย

ขนาดของไม้และลักษณะต้นยางพาราต้นยางพาราขนาดใหญ่แปรตรงสามารถนำไปปอกเป็นไม้วีเนียร์ทำผิวไม้อัดได้หรือแปรรูปเป็นไม้หน้ากว้างตั้งแต่ 6 นิ้วขึ้นไปราคาซื้อขายในสวนจะสูงกว่าไม้ขนาดเล็กซึ่งใช้ประโยชน์ได้น้อยกว่าขนาดของไม้ยางพาราและลักษณะของต้นยางพาราขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ยางพาราพันธุ์ RRIM 600 มีขนาดเล็กกว่ายางพาราพันธุ์ GT 1 และ PB 235 แต่พันธุ์ PB 235 มีลำต้นเปลาตรงกว่าพันธุ์ GT 1 สภาพดินที่ปลูกยางพารายางพาราชนิดเดียวกันปลูกในดินร่วนปริมาณน้ำฝนมากย่อมมีขนาดใหญ่กว่าส่วนที่ปลูกในพื้นที่ดินทรายและปริมาณน้ำฝนน้อยและอายุของต้นยางพาราต้นยางพาราที่อายุมากย่อมมีเนื้อไม้มากกว่าต้นยางพาราที่อายุน้อยกว่า

จำนวนของต้นยางพาราที่คงเหลือในการคำนวณราคาเพื่อซื้อขายไม้ยางพารายืนต้นจะต้องคำนึงถึงขนาดและจำนวนต้นยางพาราด้วยการซื้อขายมักจะตกลงราคาเป็นไร่โดยคิด 1 ไร่มีจำนวนต้นยางพารา 70 ต้นหากมีต้นยางเหลืออยู่น้อยจำนวนไร่ที่ใช้ในการจ่ายเงินจะน้อยกว่าพื้นที่จริงด้วยเช่นมีพื้นที่ปลูกยางพารา 10 ไร่แต่มีต้นยางพาราคงเหลือ 560 ต้นผู้ซื้อจะคิดราคาให้ = $560/70 = 8$ ไร่เท่านั้น

ความใกล้เคียงจากตลาดหรือท่าเรือผู้ซื้อต้นยางพาราจากสวนยางมักนำไปแปรรูปที่โรงเลื่อยไม้ยางพาราตามท้องที่ต่างๆหากสวนยางพาราอยู่ไกลจากโรงเลื่อยมากราคาก็ต้องต่ำกว่าสวนยางพาราที่อยู่ใกล้โรงงานแปรรูปไม้ยางพาราก็ต้องส่งเนื้อไม้ที่แปรรูปแล้วไปยังโรงงานอื่นๆหรือท่าเรือตลาดของไม้แปรรูปยางพาราส่วนมากจะอยู่ที่กรุงเทพฯหรือชานเมืองดังนั้นราคาเนื้อไม้ยางพาราในภาคตะวันออกจึงสูงกว่าราคาเนื้อไม้ยางพาราในภาคใต้

สภาพพื้นที่ปลูกยางพาราที่ปลูกในพื้นที่ลาดชันการทำไม้ออกยากกว่ายางพาราที่ปลูกในพื้นที่ราบราคาซื้อขายย่อมต่ำกว่ายางพาราในพื้นที่ราบ

เส้นทางคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญในการขนส่งไม้ยางพาราไปโรงงานแปรรูปยางพาราที่ปลูกไว้ริมถนนที่สามารถใช้ขนส่งได้ทุกฤดูกาลราคาจะดีกว่ายางพาราที่ปลูกไกลเส้นทางคมนาคมที่ผู้ซื้อจะต้องทำทางเข้าไปขนไม้ยางพาราบางครั้งเป็นที่ยึดเอาจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งผ่านสวนยางพาราเจ้าอื่นราคาซื้อขายจะต่ำกว่ากรณีแรก

ฤดูกาลเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดราคาซื้อขายไม้ยางพาราเช่นกันพ่อค้าชอบซื้อเนื้อไม้ในฤดูร้อนเพราะการขนส่งสะดวกแต่คนขายหรือเจ้าของสวนชอบขายในฤดูฝนเพราะในช่วงฤดูร้อนยังกรีดยางพาราได้ดังนั้นราคาซื้อขายไม้ยางพาราในฤดูฝนจึงถูกกว่าในฤดูร้อน

ราคายางพาราแผ่นดิบและราคาน้ำยางสดในขณะที่ราคาน้ำยางสดหรือยางพาราแผ่นดิบมีราคาดีเจ้าของสวนจะชะลอการขายต้นยางพาราราคาไม้ยางพาราในขณะนั้นจึงสูง

การจัดทำแผนการทำไม้ 25 ปี

สวนป่าจะดำเนินการสำรวจกำลังผลิตไม้ประจำปีโดยนับตั้งแต่ปี 2556 จะเป็นการสำรวจ 100% ของพื้นที่ เพื่อจัดทำและปรับปรุงแผนการทำไม้ให้สอดคล้องกับอายุต้นยางพารา, ปริมาณกำลังผลิต และนโยบายของ อ.อ.ป. และคำนวณหาปริมาณความเพิ่มพูนรายปี (Annual Yield Increment : AYI) เพื่อประกอบการพิจารณาแผนการทำไม้ประจำปี

$$\text{สมการคำนวณปริมาตรไม้ยางพาราพันธุ์ RRIM 600} \\ v = 4E-05g^{2.1963}$$

v = ปริมาตรไมยาง (ลบ.ม.)

g = เส้นรอบวงของลำต้น (ซม.)

ที่มา : นายอารักษ์ จันทูมาและคณะ.2548. สถาบันวิจัยยาง,กรมวิชาการเกษตร

สมการคำนวณปริมาณความเพิ่มพูนรายปี (Annual Yield Increment : AYI)

$$AYI = \text{ปริมาตรไม้ (ลบ.ม.)} / \text{อายุ (ปี)} / \text{พื้นที่ (ไร่)}$$

การเตรียมการก่อนตัดฟัน ก่อนจะมีการโค่นล้มตัดฟันจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1)แจ้งขอรับเงินสงเคราะห์จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) การขายยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสดปัจจุบันเมื่อมีการแปรรูปน้ำยางและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศรัฐบาลจะหักค่าพรีเมียม (Premium) ไว้ส่วนหนึ่งเพื่อมอบให้สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการสงเคราะห์เจ้าของสวนยางพาราเมื่อมีการโค่นยางพาราแปลงเก่าและปลูกใหม่ในปี พ.ศ. 2549 จะจ่ายให้เกษตรกรไร่ละ 7,300.- บาทในเวลา 6 ปีดังนั้นก่อนจะตัดโค่นต้นยางพาราประมาณ 2 ปีเจ้าของสวนต้องติดต่อสำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางในบริเวณใกล้เคียงซึ่งทางสกย. จะมาตรวจสอบรายละเอียดต่างๆและกำหนดช่วงเวลาการรับทุนให้

2)การขายไม้ยางพาราเมื่อสกย. อนุมัติกองทุนให้แล้ว สวนป่าจะต้องดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับการทำไม้ยางพาราของ อ.อ.ป. ซึ่งโดยปกติแล้วจะดำเนินการกำหนดราคาขายเป็นไร่ เมื่อได้ผู้รับซื้อ สวนป่าจะดำเนินการส่งมอบพื้นที่ให้แก่ผู้รับซื้อเพื่อดำเนินการทำไม้ยางพาราในแปลงออกทั้งหมด (Clear Cutting) โดยใช้แรงงานคน ผสมผสานกับการใช้เครื่องจักรกล ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ อ.อ.ป. เป็นผู้ควบคุมการทำไม้ให้เป็นไปตามสัญญาซื้อขาย เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น จะมีคณะกรรมการตรวจรับพื้นที่เพื่อดำเนินการปลูกทดแทนในพื้นที่ทำไม้ต่อไป

3)การเบิกจ่ายค่างวดจากสกย. สกย.จะไม่จ่ายเงินให้ในครั้งเดียวแต่จะจ่ายให้เป็นงวดๆบางงวดเป็นการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหรือปุ๋ยสกย. จะจ่ายเป็นสารเคมีและปุ๋ยให้แทนเงินสดเจ้าของสวนยางพาราจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สกย. กำหนดหนดโดยเคร่งครัดเมื่อดำเนินงานเสร็จแต่ละงวดให้รายงานสกย. สกย.จะส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบถูกต้องแล้วจึงจะจ่ายค่างวดต่อไป

กระบวนการดำเนินงานควบคุมตรวจสอบติดตามด้านการทำไม้ (Chain of Custody : CoC)

- 1) สวนป่าดำเนินการทำไม้ตามแผนการทำไม้ 25 ปี และเป้าหมายการผลิตตามแผนธุรกิจประจำปี โดยขออนุมัติดำเนินการทำไม้กับทางองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้และเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจกำลังผลิตและวิธีการจำหน่ายไม้
- 2) เมื่อได้รับอนุมัติแผนการทำไม้ สวนป่ายื่นหนังสือกรมป่าไม้เพื่อแจ้งความประสงค์ขอทำไม้ออกกรมป่าไม้จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจกำลังผลิต 100% และสวนป่าชำระค่าธรรมเนียมค่าขายไม้แก่กรมป่าไม้ตามระเบียบ
- 3) สวนป่าดำเนินการยื่นความประสงค์ขอรับทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ต่อสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเขตท้องที่
- 4) คณะกรรมการสำรวจกำลังผลิตฯ รายงานผลการสำรวจ และกำหนดวิธีการจำหน่ายไม้ยางพาราให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ทราบ และพิจารณาอนุมัติ พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาค่าขึ้นดําเสนอองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- 5) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประกาศประมูลขายไม้ยางพารา, ผู้ควบคุมการทำไม้, ผู้ควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ และคณะกรรมการตรวจรับพื้นที่หลังการทำไม้
- 6) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้หรือองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต (ตามแต่การมอบอำนาจ) ดำเนินการประกาศประมูลขายไม้ยางพารา เมื่อครบตามกระบวนการได้ผู้ชนะการประมูลและดำเนินการจัดทำสัญญาซื้อขายแล้ว จะรายงานสำเนาสัญญาซื้อขายให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตและสวนป่าทราบ เพื่อดำเนินการส่งมอบพื้นที่ทำไม้
- 7) เจ้าหน้าที่ควบคุมการทำไม้ ดำเนินการควบคุม/ดูแลให้ผู้ซื้อตามสัญญาดำเนินการโค่นล้มไม้ ตัดปลายไม้ ซักลาก ถอนต่อไม้ ขนย้ายไม้มาไว้ริมทางตรวจการณ์โดยรถแทรกเตอร์ล้อยาง และตัดทอนไม้ริมทางตรวจการณ์ เพื่อขนย้ายไม้ขึ้นรถบรรทุก โดยใช้รถคิบบ/แรงงานคน
- 8) สวนป่าออกหนังสือกำกับการเคลื่อนย้ายไม้ยางพาราจำนวน 2 ชุด (ต้นฉบับ/คู่ฉบับ) ให้ผู้ซื้อ เพื่อขนส่งไม้ไปยังโรงงาน/โรงซัง(ต่อรอบการซัง)
- 9) โรงงาน/โรงซังดำเนินการชั่งน้ำหนัก เจ้าหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนย้ายไม้ตรวจสอบ และลงรายละเอียดตามหนังสือกำกับการเคลื่อนย้ายฯ สวนป่าเก็บต้นฉบับ และมอบคู่ฉบับให้ผู้ซื้อ
- 10) เมื่อผู้ซื้อดำเนินการทำไม้เสร็จสิ้นตามสัญญา คณะกรรมการตรวจรับมอบพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ทำไม้ และรายงานผลให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้ทราบ

**ตารางแสดงข้อมูลการสำรวจเปอร์เซ็นต์รอดตายและปริมาณไม้ในพื้นที่แปลงให้ผลผลิต
ของสวนป่ากาญจนดิษฐ์องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตสุราษฎร์ธานี องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคใต้**

ลำดับ ที่	แปลงปี รับมอบ	แปลงปี รื้อปลูก	ชนิดพันธุ์	เนื้อที่เศรษฐกิจ GPS (ไร่)	อายุ (ปี)	จำนวนต้น	% รอดตาย	% ต้นกริดได้	ปริมาณไม้ ทั้งแปลง (ลบ.ม.)	ปริมาตรไม้เฉลี่ย (ลบ.ม./ไร่)	ความเพิ่มพูน (ลบ.ม./ไร่/ปี)
1	2519	2533	RRIM 600	46.19	24	1,864.00	60.09	87.77	1,410.86	30.54	1.27
2		2548	RRIM 600	110.87	9	3,549.00	47.17	80.78	926.89	8.36	0.93
3	2521	2530	RRIM 600	57.13	27	2,722.00	72.36	86.59	1,430.03	25.03	0.93
4		2531	RRIM 600	89.39	26	2,182.00	32.41	84.23	1,983.11	22.18	0.85
5		2534	RRIM 600	193.63	23	9,082.00	68.80	88.38	7,859.38	40.59	1.76
6	2522	2532	RRIM 600	314.39	25	11,614.00	49.38	81.81	8,904.41	28.32	1.13
7		2533	RRIM 600	355.25	24	9,443.00	39.41	81.33	9,586.59	26.99	1.12
8		2534	RRIM 600	142.80	23	4,448.00	42.12	77.86	4,648.04	32.55	1.42
9		2546	RPIM 600, PB 235	95.81	11	4,333.00	70.59	71.89	1,059.34	11.06	1.01
10	2523	2530	RRIM 600	32.13	27	1,485.00	70.31	81.55	845.86	26.33	0.98
11		2534	RRIM 600	107.24	23	2,350.00	28.48	83.91	2,722.25	25.38	1.10
12		2535	RRIM 600	133.05	22	5,848.00	68.16	80.78	6,241.00	46.91	2.13
13	2524	2546	RPIM 600, PB 235	116.29	11	3,139.00	37.75	71.87	968.89	8.33	0.76
14		2547	RPIM 600, RRIT 251	436.85	10	19,000.00	74.56	40.22	2,150.62	4.92	0.49
15	2525	2548	RRIM 600	109.83	9	4,559.00	59.55	72.25	746.86	6.80	0.76
รวมทั้งสิ้น				2,340.86		85,618.00	54.74	78.08	51,484.15	22.95	1.11

